

Afeer

Werk van waarde

Jaarverslag & Jaarrekening 2023

Afeer

Werk van waarde

Deelnemende gemeenten: Oldambt, Pekela & Westerwolde

Afeer

Statutair gevestigd te Winschoten

Kantooradres:	A.J. Romijnweg 17	9672 AH Winschoten
Postadres:	Postbus 117	9670 AC Winschoten
Telefoon:	0597-453666	
E-mailadres:	secretariaat@afeer.nl	
KvK:	01169476	

Jaarverslag	4
Voorwoord	5
Bestuur en management	6
Het verhaal van Afeer in het kort	8
Organisatieschema	13
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	14
Paragraaf Bedrijfsvoering	17
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (inclusief Investerings)	23
Paragraaf Financiering	25
Paragraaf Verbonden partijen	29
Paragraaf Wet open overheid (WOO)	31
Jaarrekening	33
Balans per 31 december 2023 (Activa)	34
Balans per 31 december 2023 (Passiva)	35
Overzicht van baten en lasten per taakveld per 31 december 2023	36
Toelichting op de balans	43
Toelichting op het overzicht baten en lasten	49
WNT verantwoording	54
Rechtmatigheidsverantwoording	56
Resultaatbestemming en vaststelling	57
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	58
Bijlagen	62
Hoveniersbedrijf Nieland B.V.	63
Afeer Participatie BV	69
Afeer Mobiliteit B.V.	77
Normenkader	85
Kengetallen (inclusief verbonden partijen)	86
Personeelsbezetting	87
Vaste activa en afschrijvingen	89
Reserves, subsidies en voorzieningen	90
Leningen	91
Geconsolideerde winst- en verliesrekening 2023	92

Jaarverslag

Afeer
Werk van waarde

Voor u ligt de jaarrekening over het jaar 2023 van de gemeenschappelijke regeling Afeer. Afeer is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde. Werkzoekenden die zelf niet of moeilijk aan een baan kunnen komen worden door Afeer geholpen. Daarnaast organiseert Afeer dagelijks werk voor ruim 750 medewerkers met een arbeidsbeperking, waarvan het overgrote deel een dienstbetrekking heeft bij Afeer. Afeer stimuleert de inclusieve arbeidsmarkt en is bruggenbouwer tussen overheid en bedrijfsleven.

Afeer mag terugkijken op een mooi en succesvol 2023. De arbeidsmarkt was het afgelopen jaar krap. Vanwege de grote vraag naar personeel zien wij dat er onder de werkgevers in onze regio toenemende bereidheid bestaat om werkzoekenden in dienst te nemen met loonkostensubsidie. Dat zorgt dat ook werkzoekenden die zonder hulp weinig kansen hebben op de arbeidsmarkt toch een baan krijgen. De arbeidsparticipatie in onze regio blijft daardoor toenemen en dat is goed nieuws. Ondanks dat is het aantal openstaande vacatures voor praktische functies nog altijd groter dan het aantal werkzoekenden. Re-integratie van werkzoekenden is daarom ook hard nodig om de economie op peil te houden.

We zien in de praktijk dat werkzoekenden langer en intensiever begeleiding nodig hebben. Vaak is het niet hebben van een betaalde baan niet het grootste probleem in het leven van een werkzoekende. Afeer werkt daarom samen met alle organisaties in het 'maatschappelijke veld' om belemmeringen weg te nemen die verhinderen dat mensen aan het werk zijn. In veel gevallen is het krijgen van een betaalde baan de start van een leven met toekomst, en in sommige gevallen is het vinden van werk het slotstuk van een lange weg die mensen hebben moeten gaan om weer een zelfstandig bestaan op te kunnen bouwen. Werk biedt perspectief en betekent veel meer dan alleen een salaris.

Bedrijfsmatig kan Afeer tevreden zijn over het jaar 2023. Nog nooit ronden we het jaar af met zulke mooie cijfers: de hoogste omzet en NTW in de geschiedenis van Afeer. En dat met een sterk gekrompen personeelsbestand. Er werken inmiddels ruim 250 mensen minder voor Afeer dan toen we gestart zijn in 2018. Dat we de opbrengsten hebben kunnen optimaliseren is te danken aan verbeterde bedrijfsvoering, hogere productiviteit en een betere klantenportefeuille. Niet onvermeld mag blijven dat de hoge inflatiecijfers van de jaren 2022 en 2023 uiteraard ook een steentje hebben bijgedragen. Afeer heeft de kostenstijgingen op redelijke wijze kunnen doorberekenen aan haar klanten, waardoor de marges niet zijn afgenomen.

Het jaar 2023 was ook het jaar van het vijfjarig bestaan van Afeer en tevens het jaar van de afronding van het huisvestingstraject. Met de deels gerenoveerde en deels nieuw ontwikkelde huisvesting is Afeer klaar voor de toekomst. Er kan efficiënter worden gewerkt en er is nu een prettiger omgeving waar werkzoekenden trainingen en trajecten kunnen volgen, in de nabijheid van de reguliere werksoorten van Afeer. De missie van Afeer is nog niet afgerond: juist nu de economie nog steeds goed draait en de werkgelegenheid ook in onze regio nog rooskleurig is, moet Afeer doorpakken. Want ook voor de volgende jaren geldt: Afeer is pas tevreden als er meer mensen aan het werk zijn.

Winschoten, maart 2024

Johan van Dam
Algemeen Directeur

Gedurende het jaar 2023 vond maandelijks overleg plaats tussen het Dagelijks Bestuur en de directie, met uitzondering van het zomerreces. Overleg tussen het Algemeen Bestuur en de directie vond in elk kwartaal plaats. Er is een Planning & Control cyclus opgezet, waarin de verschillende overleggen tussen directie, Algemeen en Dagelijks Bestuur zijn opgenomen. In deze structuur is aansluiting gezocht bij de vergaderdata van de gemeenteraden en verplichte oplevermomenten van verschillende stukken. Voorafgaand aan de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur vindt ambtelijke afstemming plaats met de aangesloten gemeenten (zowel beleidsmatig als financieel).

Het Dagelijks Bestuur heeft in het verslagjaar negenmaal vergaderd met de directie. Het Algemeen Bestuur is in het verslagjaar vijfmaal bijeen geweest.

De samenstelling van het management zag er aan het eind van het verslagjaar als volgt uit:

Management

Algemeen directeur	Dhr. J.J. van Dam
Manager Bedrijfsvoering	Dhr. O. Albeda

De bestuurssamenstelling was aan het einde van het verslagjaar als volgt:

Algemeen Bestuur

Voorzitter	Mw. G. Luth	wethouder Westerwolde
Plaatsvervanger	Dhr. G. Klein	wethouder Oldambt
Leden	Mw. C.Y. Sikkema Dhr. J. Nieboer Dhr. G. Engelkens Dhr. F.H. Wücker Mw. E. van Klaveren Dhr. J. Kuin Dhr. R.H. Kuiper Dhr. H. van der Goot	burgemeester Oldambt wethouder Oldambt wethouder Oldambt wethouder Oldambt wethouder Pekela burgemeester Pekela wethouder Pekela wethouder Westerwolde
Secretaris	Dhr. J.J. van Dam	algemeen directeur

Dagelijks Bestuur

Voorzitter	Mw. G. Luth	wethouder Westerwolde
Plaatsvervanger	Dhr. G. Klein	wethouder Oldambt
Lid	Mw. E. van Klaveren	wethouder Pekela
Secretaris	Dhr. J.J. van Dam	algemeen directeur

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Afeer is op 1 juli 2018 officieel gestart. Afeer is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Pekela, Oldambt en Westerwolde. Afeer heeft van de gemeenten een aantal taken gekregen, namelijk de uitvoering van de Wsw en de Participatiewet, dit voor zover het gaat om de re-integratietaken (artikel 7) en het nieuwe beschut werken (artikel 10b). Het startdocument "Met vereende kracht doorpakken / Werk in Uitvoering 2018 – 2023", de Gemeenschappelijke Regeling Afeer (zoals laatstelijk vastgesteld per 1 januari 2020) en de vastgestelde begroting 2023 zijn voor het jaar 2023 de basis voor de werkzaamheden van Afeer.

Bij de start van Afeer is een opdracht geformuleerd waaraan ook in het afgelopen boekjaar hard is gewerkt. In het kort gaat het daarbij om de volgende zaken.

- Afeer heeft ook in 2023 gewerkt aan het blijvend optimaliseren van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door werkzoekenden arbeidsfit te maken, passende en noodzakelijke opleidingen aan te bieden en te plaatsen in (kansrijke) beroepen. De dienstverlening van Afeer wordt daarbij afgestemd op de vraag uit de markt en hetgeen werkzoekenden nodig hebben voor een succesvolle en duurzame stap op de arbeidsmarkt. Daar waar de situatie erom vraagt, ontwikkelt Afeer innovatieve instrumenten en vormen van dienstverlening. Dat is in 2023 noodzakelijk geweest omdat Afeer nagenoeg alleen nog werkzoekenden met een lange(re) afstand tot de arbeidsmarkt in traject heeft.
- Afeer heeft ook in 2023 gewerkt aan het blijvend optimaliseren van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door werkzoekenden arbeidsfit te maken, passende en noodzakelijke opleidingen aan te bieden en te plaatsen in (kansrijke) beroepen. De dienstverlening van Afeer wordt daarbij afgestemd op de vraag uit de markt en hetgeen werkzoekenden nodig hebben voor een succesvolle en duurzame stap op de arbeidsmarkt. Daar waar de situatie erom vraagt, ontwikkelt Afeer innovatieve instrumenten en vormen van dienstverlening. Dat is in 2023 noodzakelijk geweest omdat Afeer nagenoeg alleen nog werkzoekenden met een lange(re) afstand tot de arbeidsmarkt in traject heeft.
- Afeer heeft hierbij nauw samengewerkt met onderwijsinstellingen, het UWV, de gemeenten, brancheverenigingen, regionale collega sociaal ontwikkelbedrijven, werkgevers(-organisaties) en de Arbeidsmarktregio Groningen (Werk in Zicht).
- Afeer stimuleert in haar contacten met bedrijven en overheden de inzet van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en social return on investment (SROI). Afeer kan hierbij een ontzorgende rol voor hen spelen.
- Belangrijk blijft de opdracht om aan alle sw-medewerkers werkzaamheden aan te bieden die passen bij hun kwaliteiten en ontwikkeling. Daarbij wordt ook scherp gekeken naar het rendement wat met deze werkzaamheden behaald kan worden.
- Sinds haar start werkt Afeer blijvend aan het vormgeven en inrichten van een wendbare organisatie die toegerust is op de toekomst.
- Afeer ontwikkelt een sluitende cyclus van monitoring en sturingsinformatie voor stakeholders. In 2023 is een aanzet gegeven om deze verder te ontwikkelen en in lijn te brengen met de wensen van gemeenten.
- Samen met de gemeenten zijn, mede op basis van de adviezen uit een evaluatierapport, nieuwe beleidskaders opgesteld voor de periode 2023 - 2026.

Afeer, het bedrijf

De organisatie van Afeer is sinds haar start onderverdeeld in een drietal afdelingen: werkleerbedrijf, dienstverlening en bedrijfsvoering. De eerste twee genoemden zijn als het ware de productie- of lijnafdelingen van Afeer. Bedrijfsvoering is de afdeling die “het mogelijk moet maken”.

Met de bundeling van al onze vormen van relatiebeheer, het delen van expertise op branche-niveau en de adequate persoonlijke inzet van accountmanagement, wordt blijvend geïnvesteerd in het versterken van relaties met werkgevers en het onderwijs. Ook wordt nauw samengewerkt en afgestemd met de afdelingen Economische Zaken van de deelnemende gemeenten. Afeer is een bedrijf en presenteert zich ook als zodanig. We hebben namelijk geleerd en ervaren dat het voor bedrijven in de regio prettig is om ‘zaken te doen’ met andere bedrijven in de regio.

Met ondernemers binnen en buiten de regio zijn gesprekken gevoerd over SROI/MVO en de wijze waarop Afeer daar voor bedrijven invulling aan kan geven. In 2023 heeft Afeer hierop voortgebouwd om zo een nog sterkere positie te verwerven op het terrein van SROI/MVO zowel met eigen producten en diensten als in samenwerking met bedrijven uit de regio, maar ook als intermediair en kenniscentrum.

Afeer, afdeling Dienstverlening

Bij de afdeling Dienstverlening maken we de match tussen het (toekomstige) aanbod en (toekomstige) vraag naar arbeid mogelijk. Dit doen we voor de in traject zijnde werkzoekenden maar ook voor de sw-medewerkers die gedetacheerd (kunnen) worden. Hierbij bieden we op een passende wijze dienstverlening aan werkzoekenden (aanbodversterking) en werkgevers (werkgeversdienstverlening). Deze dienstverlening wordt blijvend onderhouden, ontwikkeld en afgestemd op zowel de behoeften van de werkzoekenden als de vragen en wensen vanuit de werkgevers.

+ Aanbod blijft nog steeds achter bij vraag

Bij het uitbreken van de coronacrisis was destijds de verwachting dat er een sterke toename van werkloosheid zou ontstaan. Door de inzet van diverse steunpakketten is dit voorkomen. Sterker nog, er is een enorme vraag ontstaan naar medewerkers. Ook in Oost-Groningen zijn er nu meer vacatures dan direct beschikbare werkzoekenden; een ongekenne situatie. De instroom van nieuwe uitkeringsgerechtigden is teruggelopen, uiteraard een prima ontwikkeling. Gevolg is wel dat Afeer nagenoeg alleen nog werkzoekenden in traject heeft die een lange(re) afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Het gevolg is dat het beoogde plaatsingsresultaat dit jaar net niet helemaal is behaald. Vooral in de branches techniek, zorg en zakelijke dienstverlening blijft sprake van een continue en toenemende vraag naar personeel.

+ Team Ontwikkeling

Binnen de afdeling Dienstverlening zijn we daarom gestart met een nieuw team Ontwikkeling. Reden hiervoor is dat die veranderende doelgroep een andere, intensievere en langduriger vorm van dienstverlening nodig heeft om uiteindelijk een plaats op de arbeidsmarkt te kunnen verkrijgen. Dit nieuwe team ontwikkelt deze vormen van dienstverlening en biedt dit ook daadwerkelijk aan.

+ De match

Ook in het jaar 2023 is geïnvesteerd in het optimaliseren van een goede match tussen werkzoekenden en werkgevers (verbinding vraag en aanbod). Werkzoekenden worden bij aanmelding gesproken door de medewerkers van Afeer. Daarbij wordt gekeken in hoeverre ze “fit en gereed” voor de arbeidsmarkt zijn of dat hier nog aan gewerkt moet worden. We hebben hiervoor in- en externe carroussels opgezet, opleidingsfaciliteiten gerealiseerd, werkleertrajecten

ingericht en ingekocht, scholingsmiddelen aangeschaft, etc. Daarnaast wordt er nog meer aandacht besteed aan sociaal maatschappelijke problematiek van de werkzoekenden. Ervaring leert dat veel werkzoekenden de focus primair hebben op het beheersbaar krijgen van hun problematiek en minder op het verkrijgen van werk. Afeer heeft daarom nauwe contacten met instanties die hierbij een rol kunnen spelen.

Afeer, afdeling Werkleerbedrijf

Het Werkleerbedrijf (van oudsher het bedrijfsonderdeel van de klassieke werkvoorziening) bestaat uit een tweetal onderdelen die primair ten dienste staan van het realiseren van de opdrachten uit de markt ('werken') en die infrastructuur bieden voor het 'leren'. Dat zijn Diensten & Maken (met o.a. de afdelingen Stoffeerderij, Groen, Schilderen, Schoonmaken, Klussendienst en Handelsmagazijn) en Produceren & Verpakken (met de afdelingen Voedsel, Verpakken, Assemblage en Druk & Print). In deze onderdelen werken merendeels medewerkers met een sw-indicatie en de nieuw beschut medewerkers.

+ Blijvende aandacht voor professionalisering

Alle bedrijfsonderdelen van het Werkleerbedrijf hebben gewerkt aan een verdere professionalisering en daar waar mogelijk is het klantenbestand verder uitgebreid (marktbewerking). Daarbij zijn nieuwe opdrachten geworven die een hoger financieel resultaat opleveren. Met mechanisatie is de productiviteit verhoogd en krijgen medewerkers de gelegenheid om ervaring op te doen met modernere bedrijfsmiddelen en processen. Resultaat is dat we met (steeds) minder medewerkers toch een hogere netto toegevoegde waarde hebben behaald dan begroot.

+ Werkervaringsplaats

Het Werkleerbedrijf is ook het domein waar werkzoekenden in de gelegenheid worden gesteld om werkervaring op te doen bij de verschillende werksoorten. Hiervoor zijn trajecten ontwikkeld in kansrijke branches waarop werkzoekenden ingezet kunnen worden om ervaring op te doen en te ervaren waar hun interesses liggen. Na afronding van de carrousel periode worden werkzoekenden gericht naar cursussen en opleidingen geleid om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. In 2023 is een stevige impuls gegeven aan het intensiveren van de onderlinge samenwerking tussen de afdelingen Dienstverlening en Werkleerbedrijf.

Afeer, afdeling Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering bestaat uit een aantal onderdelen die het proces van Afeer 'mogelijk maken'. Daarbij gaat het om de afdelingen P&O, financiën, facilitair, informatiemanagement, KAM en communicatie.

+ Revitalisering locatie de Hogebrug

Na afronding van de aanbouw en revitalisering van het gebouw aan de Mr. A.J. Romijnweg 17 te Winschoten, werd dit jaar de revitalisering van de locatie aan de Hogebrug te Blijham afgerond. Op donderdag 9 november 2023 vond de officiële opening plaats. Deze locatie is de plek voor iedereen die zich verder wil bekwamen en ontwikkelen richting de arbeidsmarkt. De medewerkers van de Garst 6 hebben eind 2023 allemaal een nieuwe werkplek gekregen aan de Romijnweg of aan de Hogebrug. Al deze activiteiten passen in het strategisch huisvestingsplan van Afeer. Er kan nu uitvoering worden gegeven aan een eerder genomen besluit van het bestuur om het pand aan de Garst 6 te Winschoten te gaan verkopen zodra de nieuwbouw aan de Hogebrug gereed is.

+ Aanpak ziekteverzuim

Het terugdringen van het verzuimpercentage is een belangrijk speerpunt voor Afeer, waarbij we blijven streven naar een structurele verlaging. Het nieuwe beleid en de aanpak hebben ertoe geleid

dat in 2023 sprake is geweest van een dalende lijn in het ziekteverzuim. Het gemiddelde verzuim is uitgekomen op 14,3%, dat is nagenoeg gelijk aan het voorgaande jaar en is tevens lager dan het landelijk gemiddelde voor sociaal ontwikkelbedrijven.

Het beleid is erop gericht om verzuimbeheersing zoveel als mogelijk persoonlijk te maken. Daarbij staat contact (warme aandacht) met de medewerker die is uitgevallen of dreigt uit te vallen, centraal. Het is niet de werkgever die bepaalt of iemand wel of niet in staat is om te werken, dat bepaalt een daarvoor voldoende gekwalificeerd persoon die de juiste vragen kan en mag stellen. Niet iedere verzuimmelding is medisch van aard, dat betekent dat de bedrijfsarts niet altijd direct ingeschakeld moet worden. Als de medewerker dat wel wil, dan kan dat uiteraard wel. Het verzuimbeleid probeert een medewerker "in beweging" te houden die past bij zijn/haar situatie.

+ Leergang lijnleiders en voorlieden

In 2023 is een start gemaakt met een leergang voor lijnleiders en voorlieden. In totaal zijn 4 groepen gestart waarin 30 deelnemers een leergang aangeboden hebben gekregen. Daarbij wordt aandacht besteed aan de stijl van leiding geven en communicatie en het geven van feedback. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan conflicthantering. De leergang past in de verdere professionalisering van de organisatie.

+ Optimaliseren administratie en bedrijfsprocessen

Nadat Afeer is gestart met een nieuw softwarepakket van Afas, is ook een traject gestart voor de inrichting van de administratie en optimalisering van de bedrijfsprocessen. Periodiek wordt nu beoordeeld of er aanleiding is om dit verder te verfijnen of aan te passen. De ontwikkelingen daarvoor worden nauwgezet gevolgd. Met een zelf ontwikkeld dashboard worden maandelijks de gerealiseerde resultaten ten opzichte van de begroting weergegeven. Hiermee worden de directie, het management en de teamleiders in staat gesteld om daar waar nodig tijdig sturing te geven.

+ Verduurzaming en energiebewust

De hele wereld staat voor een uitdagende klimaatopgave. Als overheid gerelateerde organisatie heeft Afeer te maken met imperatief voorgeschreven wet- en regelgeving ten aanzien van het – op termijn – klimaatneutraal maken van gebouwen en al het rijdend materieel. Dat betekent dat Afeer hiervoor passende maatregelen moet treffen om tijdig gereed te zijn.

Afeer heeft in haar nieuwbouw activiteiten al rekening gehouden met het streven om te komen tot een verminderde CO₂-uitstoot. Daken zijn extra geïsoleerd, op nieuwbouw worden zonnepanelen geplaatst en waar mogelijk wordt gas-loos verwarmd. Vele lampen zijn inmiddels vervangen door led-exemplaren met een lager verbruik.

Daar waar de transitie van gas naar stroom reeds heeft plaatsgevonden zien we een aanmerkelijke stijging van het stroomverbruik. Deze stroom wordt betrokken van de markt en ook de prijs daarvan hebben we in de afgelopen tijd flink zien stijgen. Door de verschuiving van gas naar elektra zal deze kostenpost alleen maar stijgen in de toekomst. Afeer is daarom voornemens om zelf stroom op te wekken en op te slaan. Daarvoor is in 2023 een Energietransitie-plan opgesteld.

Afeer beschikt ten behoeve van de uitvoering van haar taken (met name de diensten) over een relatief groot wagenpark. De meeste auto's zijn voorzien van een dieselmotor. Per 2 augustus 2021 is de eerste periode van de Europese Richtlijn inzake bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen (de Clean Vehicles Directive) in werking getreden. Doel van deze richtlijn is het verduurzamen (lees: lagere CO₂-uitstoot) van vervoer en transport en daarmee een betere markt creëren voor schone voertuigen. In Nederland is deze Richtlijn ingevoerd via de 'Regeling bevordering schone wegvoertuigen'. Op grond van deze Regeling is bepaald dat aanbestedende

diensten bij de aankoop (of lease, huur of huurkoop) van nieuwe wegvoertuigen aan een bepaald minimumpercentage schone wegvoertuigen moeten inkopen. Deze Regeling is ook van toepassing op Afeer en heeft daardoor consequenties voor het wagenpark(-beheer). Concreet komt het erop neer dat tussen nu en 2030 een steeds groter percentage van het wagenpark geëlektrificeerd moet worden. Afeer is daarom gestart om het wagenpark te gaan elektrificeren. In 2023 zijn de eerste elektrisch aangedreven bedrijfsauto's in gebruik genomen.

Afeer, nieuw beleidsplan 2023 t/m 2026

Het startdocument "Met vereende kracht doorpakken / Werk in Uitvoering 2018 – 2023" (zoals vermeld bij de inleiding) loopt ten einde. In 2023 is het proces om te komen tot een nieuw beleidsplan voor de periode 2023 tot en met 2026 afgerond. De deelnemende gemeenten en Afeer trokken hierin gezamenlijk op, dit onder begeleiding van een deskundig extern bureau. Het algemeen bestuur, als bevoegd orgaan, heeft tijdens haar vergadering van 2 november 2023 het beleidsplan formeel vastgesteld.

Informeren van gemeenteraden

Op grond van artikel 16, 2e lid van de GR Afeer zendt het dagelijks bestuur de, door het algemeen bestuur vastgestelde, jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten. Met het aanbieden verantwoordt Afeer zich financieel en beleidsmatig.

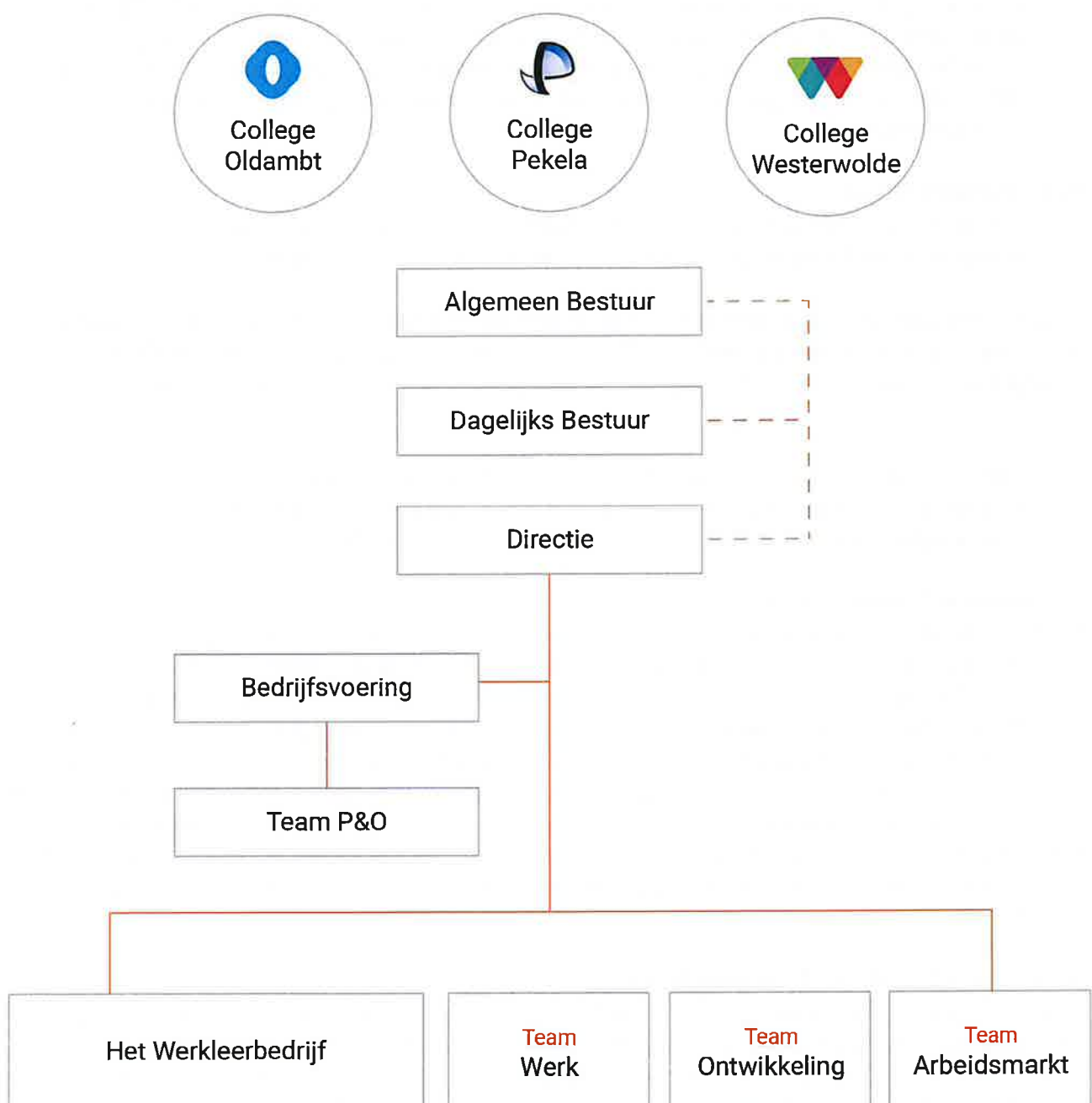
Daarnaast informeert Afeer periodiek de raden over de behaalde resultaten. Dit wordt gedaan door het uitbrengen van kwartaalrapportages. Hierin wordt melding gedaan van de resultaten van de re-integratieactiviteiten en ook wordt ingegaan op het behaalde financieel resultaat, dit alles met een tekstuele toelichting. Daarnaast wordt ingegaan op landelijke en regionale ontwikkelingen die ook van invloed kunnen zijn op de taken en werkzaamheden Afeer.

Organisatieschema

Afeer is ingedeeld in het Werkleerbedrijf, Dienstverlening, Bedrijfsvoering. Het Werkleerbedrijf beschikt over een infrastructuur die een beschutte werkplek biedt, evenals kansrijke werkleertrajecten voor werkzoekenden. Dienstverlening zet in op detachering, opleiding, begeleiding en invulling van vacatures in kansrijke branches. Bedrijfsvoering zorgt voor ondersteuning voor het concern en de afdelingen.

Aan het begin van het jaar 2023 zag de bestuur-en organisatieopbouw er als volgt uit.

Organisatieschema

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. Risico's horen bij het proces van verandering en bij de dagelijkse bedrijfsvoering. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobebereiding wordt de financiële positie van Afeer beschreven en de risico's die horen bij het beleid van Afeer en waarop wordt gestuurd.

+ Weerstandsvermogen

Afeer vormt in principe geen eigen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen voor Afeer wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Het Algemeen Bestuur heeft de mogelijkheid om behaalde positieve resultaten geheel of ten dele te bestemmen voor de algemene reserve.

Het eigen vermogen inclusief het resultaat van het verslagjaar 2023 bedraagt € 877.000 voor Afeer. De solvabiliteit (het eigen vermogen in relatie tot het totale vermogen) bedraagt daarmee op 31 december 2023 8% positief. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Afeer in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid.

+ Bestemmingsreserves

Van het resultaat uit 2022 zijn twee bestemmingsreserves gevormd namelijk de bestemmingsreserve Energietransitie en de bestemmingsreserve Innovatie.

De bestemmingsreserve Energietransitie wordt gebruikt ter dekking van toekomstige kapitaallasten van investeringen in verduurzaming. In 2023 is deze investering nog niet afgerond derhalve is de hoogte van deze reserve niet gewijzigd. De hoogte van de reserve is op 31 december 2023 € 477.000.

De bestemmingsreserve Innovatie wordt gebruikt ter dekking van diverse organisatieontwikkelingen. In 2023 is nog geen gebruik gemaakt van deze reserve ter dekking van kosten. De hoogte van de reserve is op 31 december 2023 € 255.000.

+ Voorziening dubieuze debiteuren

Als een vordering op een debiteur niet meer volwaardig is, kan deze worden afgewaardeerd. Om het risico van non-betaling af te dekken, heeft Afeer een voorziening opgenomen voor dubieuze debiteuren. Periodiek wordt de noodzakelijke omvang van de voorziening voor dubieuze debiteuren bepaald. Dit gebeurt in ieder geval bij het opstellen van de jaarrekening. De voorziening voor dubieuze debiteuren wordt bepaald door de individuele debiteuren door te lopen en te bepalen bij welke debiteuren het risico bestaat dat bedragen niet meer invorderbaar zijn, de zogenoemde statische methode. De voorziening dubieuze debiteuren is over het jaar 2023 bijgesteld en bedraagt per 31 december € 119.000. De voorziening dubieuze debiteuren wordt op de balans in mindering gebracht op de post vorderingen (zie Toelichting op de balans, uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar).

+ Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Een overzicht van de bedragen van de verplichtingen van vakantietoelagen en verlof is opgenomen in de toelichting op de balans onder de post Niet uit de balans blijvende verplichtingen. De verplichtingen inzake opgebouwde vakantietoelagen en verlof worden niet in de balans tot uitdrukking gebracht, omdat dit op grond van de regelgeving in het Besluit begroting en verantwoording (BBV 2004) niet is toegestaan.

De resterende contractduur van de diverse gebouwen die worden gehuurd, bedraagt voor alle panden 12 maanden. De hieraan verbonden huurverplichting voor 2024 is € 117.000.

+ Rente- en kredietrisico's

Het beleid en doelstellingen inzake het beschermen van Afeer tegen ongewenste financiële risico's staan beschreven in het Treasurystatuut van Afeer. Hierin is vastgelegd dat de invloed van veranderingen en rentetarieven op de resultaten van Afeer zoveel mogelijk wordt beperkt en dat ingezet wordt op het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten. Uitzetting van gelden uit hoofde van treasury vindt uitsluitend plaats bij Nederlandse overheden en andere publiekrechtelijke lichamen met een solvabiliteitsrisico van 0% en financiële instellingen die voldoen aan de normen gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Het Treasurystatuut voor Afeer is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 oktober 2018.

+ Overige risico's

Afeer doet een beroep op het 'vrijstellingsartikel' in de Wet op de Vpb (op grond van het zogenoemde '90%-criterium'). Jaarlijks moet aan de voorwaarden voor toepassing voor de vrijstelling worden getoetst.

In de jaarrekening is uitgegaan van voortzetting van de vrijstelling en daardoor is er geen schuldpositie Vpb opgenomen.

Per 1 juli 2018 heeft de Gemeenschappelijke Regeling een wijziging ondergaan. Naast het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), worden (wettelijke) taken van de Participatiewet uitgevoerd voor de deelnemende gemeenten hetgeen tot heffing kan leiden van omzetbelasting door de belastingdienst. Afeer heeft het standpunt aan de belastingdienst voorgelegd dat de financiering van de activiteiten (de bijdrage van de deelnemende gemeenten ter dekking van het exploitatietekort) geen prestaties in de zin van de belasting toegevoegde waarde (btw) zijn. Op 10 juli 2018 heeft de belastingdienst dit standpunt bevestigd.

Door de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de Wet op de sociale werkvoorziening afgesloten voor nieuwe instroom. Sw-werknemers met een dienstbetrekking houden hun wettelijke rechten en plichten. Het aantal sw-medewerkers loopt terug als gevolg van natuurlijk verloop, wat resulteert in lagere loonkosten sw en in het risico van een lagere verdien capaciteit van de organisatie.

De wetgeving in relatie tot privacy is veranderd. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) had al regels vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), maar sinds 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Vanaf die datum geldt dezelfde privacywetgeving in de hele Europese Unie (EU). Afeer werkt met een kwetsbare doelgroep, waardoor het beschermen van persoonsgegevens extreem belangrijk is. Afeer heeft technische en organisatorische maatregelen genomen om risico's te beperken. Naast het risico op boetes als gevolg van datalekken, is er het risico van imagoschade.

Afeer maakt gebruik van onderaannemers, waardoor Afeer op grond van de wet ketenaansprakelijkheid (WKA) aansprakelijk kan worden gesteld voor te betalen sociale premies en belastingen van gefailleerde onderaannemers. Het risico wordt beperkt door het gebruik van een geblokkeerde bankrekening, de zogenaamde G-rekening. Een mogelijke schadepost is gezien het sterk wisselende orderpakket niet kwantificeerbaar.

Bij het voorgaande dient te worden bedacht, dat voor eventuele toekomstige tegenvallers en bij liquidatie van Afeer de aangesloten gemeenten indien nodig dienen bij te dragen, conform de Gemeenschappelijke Regeling.

Verloop van de kengetallen	Boekjaar	Boekjaar	Begroting
	2022	2023	2023
Netto schuldquote	42%	82%	100%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	42%	82%	100%
Solvabiliteitsratio	11%	8%	1%
Structurele exploitatieruimte	-309%	-290%	-300%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

+ Toelichting kengetallen

Deze cijfers geven een globaal inzicht in de verwachte en gerealiseerde financiële ontwikkelingen. Bij de beoordeling van de financiële ratio's dient de verbondenheid met de deelnemende gemeenten in acht te worden genomen.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van Afeer ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximumnorm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Ten opzichte van 2022 zien we een verdubbeling van de netto schuldquote in 2023. Dit is te verklaren doordat de langlopende lening voor de huisvesting in 2023 is aangetrokken.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter. Afeer verstrekt zelf geen leningen derhalve is dit percentage gelijk aan de netto schuldquote.

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin Afeer in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van Afeer.

De structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte Afeer heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat er onvoldoende ruimte is om de lasten te blijven dragen en is er een gemeentelijke bijdrage nodig.

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering van Afeer. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Het betreft beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan.

Organisatiestructuur

De organisatie van Afeer wordt gevormd door een aantal teams en de afdeling bedrijfsvoering. In de teams zijn de werkplekken voor beschut binnen en buiten opgenomen alsmede de teams die zorg draagt voor screening, ontwikkeling en plaatsing van werkzoekenden. De teams geven uitvoering aan de opdracht die Afeer van de gemeenten hebben gekregen.

Daarnaast kent Afeer de afdeling bedrijfsvoering. Hierin zijn alle activiteiten opgenomen die het functioneren van de organisatie mogelijk maken. Meer in het bijzonder gaat het daarbij om P&O, financiën, informatiemanagement, communicatie, facilitaire dienst en dergelijke.

Financiële administratie

De financiële administratie draagt zorg voor een juiste registratie en verantwoording van alle financiële stromen van Afeer. Daarbij wordt gebruikt van 1 geïntegreerd systeem. Evenals in voorgaande jaren is ook in het verslagjaar hard gewerkt aan het optimaliseren van dat systeem. Onder andere zal hierdoor in 2024 ook realtime inzicht komen in de waarde van voorraden.

Daarnaast is in 2023 veel aandacht besteed aan rechtmatigheid. Met ingang van 2023 is het BBV (besluit begroting en verantwoording) gewijzigd. Tot 2023 gaf de accountant bij de jaarrekening een verklaring over zowel de getrouwheid (juistheid en volledigheid) van de geboekte baten, lasten en balansmutaties, als over de rechtmatigheid. Met ingang van 2023 vervalt dat laatste. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording komt bij het Dagelijks Bestuur te liggen. Concreet betekent dit dat het dagelijks bestuur verklaart dat er rechtmatig is gewerkt. Deze verklaring, alsmede een toelichting is in deze jaarrekening opgenomen.

Voor de totstandkoming van de verklaring heeft een heel proces plaatsgevonden. Zo zijn zowel verordeningen als controleprotocollen aangepast en als zodanig uitgevoerd. In de financiële verordening is opgenomen dat Afeer een foutenmarge hanteert die minder dan 1% is. Zoals uit de rechtmatigheidsverantwoording blijkt is dit ruimschoots gelukt.

P&O-beleid

Al een aantal jaren is het verlagen van het verzuim bij Afeer een belangrijk speerpunt. Door een gerichte en integrale aanpak slagen we daar steeds beter in. Er is een intensieve samenwerking tussen leidinggevend, P&O en de gecontracteerde arbodienst waarbij een duidelijke taak- en verantwoordelijkheid verdeling is. Uitgangspunt van alle betrokkenen is demedicaliseren, respect voor de medewerker en alles in het werk stellen om een medewerker weer snel aan het werk te hebben. Werken is gezond en dat staat voorop. Alleen als het écht niet kan is verzuim een optie. Met een voortschrijdend percentage van iets boven de 14% over het jaar 2023 kijkt Afeer terug op een succesvol jaar ten aanzien van het beheersen van het verzuim.

Jaarstukken 2023

De herverdeling van taken tussen P&O en een deel van de afdeling dienstverlening is succesvol gebleken. Er is meer sprake van een integrale aansturing van (gedetacheerde) medewerkers waardoor deze zich beter gehoord weten. De lijnen zijn korter geworden.

Niet alleen werkzoekenden doorlopen ontwikkeltrajecten binnen Afeer, ook eigen medewerkers en leidinggevend. Er worden diverse trajecten en leergangen aangeboden en gevolgd.

Diverse processen zijn in 2023 onder de loep genomen, vereenvoudigd en persoonsonafhankelijk gemaakt. Een mooi voorbeeld is het aanvragen en verwerken van LKS-subsidies. Dit was een arbeidsintensief proces waar meerdere teams zich mee bezig hielden en op elkaar moesten wachten voor doorgang. Door dit proces te digitaliseren en op te nemen in Afas is veel winst behaald. Het proces gaat sneller en wordt nog door één medewerker uitgevoerd en gemonitord. Een ander mooi voorbeeld is het digitaliseren van verlofaanvragen en werkbriefjes. Ook dit gaat tegenwoordig papierloos en met een druk op de knop.

Sinds een aantal jaren bestaat voor medewerkers met een SW-indicatie de mogelijkheid van vervroegde uittreding (RVU). Met behoud van een deel van het salaris kan een medewerker, afhankelijk van een aantal voorwaarden, maximaal twee jaar eerder met pensioen. Van deze regeling wordt door veel mensen gebruik gemaakt en dit voldoet duidelijk aan een behoefte. De regeling bestaat vooralsnog tot 2025. In de loop van 2024 wordt duidelijk of deze wordt verlengd.

Kwaliteit, Arbo en Milieu

Zoals ieder jaar vond ook in 2023 de audit voor de FSSC-certificering (voedselveilig) plaats. Dit jaar ging deze zeer succesvol en zonder noemenswaardige aandachtspunten. Het voedselveilig werken volgens protocollen blijft een belangrijk aandachtspunt op de inpak afdelingen.

In 2023 zijn alle medewerkers van Afeer uitgenodigd voor een Periodiek Medisch Onderzoek. Dit instrumentarium kent een wettelijke basis en de inhoud ervan komt naar voren in de RI&E's. Medewerkers werden per brief uitgenodigd en konden, als zij hier aan deel wilden nemen, een vragenlijst invullen en een gesprek voeren met een bedrijfsverpleegkundige. Tijdens dit gesprek werden een aantal metingen verricht en kregen mensen gerichte (leefstijl-) adviezen.

In oktober 2023 vond de hercertificering van PSO plaats. PSO staat voor Presatieladder Socialer Ondernemen en is voor bedrijven een belangrijk instrument om hun sociale betrokkenheid kenbaar te maken. In het kader van SROI worden in aanbestedingen vaak eisen gesteld aan het werken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door het certificaat dat Afeer heeft is zij, aantoonbaar, een belangrijke sociale partner voor bedrijven.

Afeer heeft een aantal certificeringen en erkenningen. De inhoud hiervan kent op diverse onderwerpen vaak overlappingsen. Om dit allemaal samen te voegen heeft in 2023 een onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijkheid van het onderbrengen van al deze certificeringen in 1 systeem, ISO-9001. Naar aanleiding hiervan start in 2024 het proces tot het getrapd invoeren van ISO-9001.

Vastgoed

Het jaar 2023 was op vastgoedgebied een onvergetelijk jaar. De verbouw- en nieuwbouw activiteiten op de locatie Winschoter Hogebrug te Blijham werden afgerond. Er staat een fantastisch energieneutraal gebouw dat huisvesting biedt aan een groot aantal medewerkers en trajecters van Afeer. Het markeringspunt van de locatie, de uit 1928 daterende schoorsteen, werd gerestaureerd en kan weer jaren een baken in de omgeving zijn.

Om de ingebruikname van de locatie te vieren werd in november een tweedaags feest georganiseerd. De eerste dag konden alle medewerkers de opening mee komen vieren en de dag erna genodigden. Het voormalig hoofdkantoor van Afeer aan de Garst in Winschoten is in de verkoop gezet. Een belangrijke opgave waar Afeer voor staat is het verduurzamen van de gebouwen. Niet alleen de wet verplicht Afeer daartoe, we willen het ook zelf. Met het bedrijfsresultaat van 2022 is een bestemmingsreserve gevormd die wordt ingezet voor het verduurzamen van beide locaties van Afeer. Hierdoor kunnen vanaf 2024 zowel de gebouwen energie zuiniger worden als de elektrische auto's die het wagenpark van Afeer steeds meer heeft, worden opgeladen.

Communicatie

Als sociaal ontwikkelbedrijf staat Afeer midden in de samenleving en heeft contacten met gemeenten, organisaties, bedrijven en particulieren. We vinden het dan ook belangrijk aan de buitenwereld te laten zien wie we zijn, wat we doen en welke waarde wij kunnen toevoegen.

Extern communiceren wij via social media zoals LinkedIn, Facebook en Instagram, persberichten en/of artikelen in de lokale en regionale media. In 2023 communiceerde Afeer bijvoorbeeld over diverse werksoorten en samenwerkingsvormen met regionale partijen, maar ook over ons huisvestingsplan. Op onze website vertellen werkzoekenden, werkgevers en opdrachtgevers het verhaal van Afeer. Hun verhalen illustreren wat Afeer kan doen om de werkzoekende aan een betaalde baan te helpen en welke diensten en productiemiddelen Afeer kan inzetten om de werkgever en de opdrachtgever te ontzorgen. Een etalage kortom, met bijdragen van diverse stemmen die vanuit verschillende achtergronden, invalshoeken en belangen, samen het complete verhaal van Afeer vertellen. Daarbij hebben we gekozen voor een niet-statische opzet. Door voortdurend nieuwe verhalen te plaatsen, geeft de website een realistisch beeld van de dynamiek van ons bedrijf. Met name via LinkedIn worden deze verhalen gedeeld met onze volgers.

ICT en Informatiebeleid

De automatisering van de infrastructuur is uitbesteed aan GRD BV een dochteronderneming van GRID NV. In 2023 is gestart met de uitrol van de Microsoft 365 omgeving. In 2024 zal iedereen binnen Afeer in deze omgeving werken.

Er zijn twee grote ICT projecten in 2023 opgestart die een belangrijk bijdrage gaan leveren aan het beter beheersen van de primaire productie processen van Afeer. Het gaat daarbij om het werken met een scanmodule voor een foutloze communicatie tussen leverancier / bedrijfsbureau / productieafdeling / magazijn en het werken met artikelbeheer. Door een gesystematiseerde en gedigitaliseerde wijze van registratie van voorraden en gebruik/verbruik wordt efficiënter, minder foutgevoelig en sneller gewerkt.

Het eerder genoemde digitaliseren van de LKS aanvragen is eveneens een belangrijk project voor de applicatiebeheerders geweest.

Ook is er nauwe afstemming op het gebied van informatiebeveiliging, zodat Afeer goed kan inschatten of de beveiligingsrisico's rond de infrastructuur voldoende geborgd zijn. Over het jaar 2023 zijn geen bijzonderheden te noemen.

Fraude

Fraude, frauderisico's, preventie en bescherming van integriteit staan op de agenda bij Afeer. Er is een actueel integriteitsbeleid, een klokkenluidersregeling en in de processen is waar mogelijk functiescheiding ingebouwd.

Er wordt continu gewerkt aan bewustwording en aandacht voor de risico's en preventiemaatregelen, waarbij houding, gedrag en cultuur ook nadrukkelijk aan de orde komen.

Op basis van interne analyse hebben we risico's gedefinieerd en beheersmaatregelen ingericht om deze risico's te mitigeren. Het betreft bijvoorbeeld risico's ten aanzien van:

- Onrechtmatige/frauduleuze betalingen aan klanten, leveranciers, personeel
- Corruptie risico in zakelijke relaties
- Onrechtmatige / frauduleuze declaraties
- Onttrekken van activa aan de organisatie
- Misbruik van bedrijfsmiddelen en/of bedrijfsgegevens

We hebben en/of werken aan de volgende beheersingsmaatregelen om risico's zoals hiervoor benoemd te voorkomen, dan wel tijdig te ontdekken:

- Selectief aannamebeleid, opvragen van een VOG en het laten ondertekenen van een integriteitsverklaring
- Voorbeeldfunctie vanuit de leiding
- Functiescheiding in het accorderen van facturen, declaraties en het betalingsverkeer
- Toegangsbeveiliging en rechtenbeheer in de geautomatiseerde gegevensverwerking

Er hebben zich in 2023 geen fraudegevallen voorgedaan. In de bijlage inzake rechtmatigheid wordt het criterium conform de BBV-regelgeving gerapporteerd.

Rechtmatigheid

Over 2023 geeft het dagelijks bestuur haar eerste rechtmatigheidsverantwoording af. In de bijlage Rechtmatigheidsverantwoording van deze jaarrekening is de verklaring opgenomen conform de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV. In dit onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering gaan we in op de bevindingen en welke acties ondernomen worden om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

+ Verantwoordelijkheid van het Dagelijks bestuur van Afeer

Het dagelijks bestuur geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in de begroting 2023 van het betreffende jaar in het normenkader. De begroting 2023 en daarmee het normenkader is vastgesteld door het algemeen bestuur op dd 6 juli 2022.

+ Verantwoordingsgrens

In het algemeen bestuur van 10 juli 2023 is in art. 18 lid 2 van de financiële verordening een verantwoordingsgrens van 1% voor de rechtmatigheid vastgesteld. In deze paragraaf van de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op de oorzaken van de eventueel geconstateerde afwijkingen. Voor 2023 betreft dit een verantwoordingsgrens van € 374.402.

In één oogopslag:**Monitor rechtmatigheidsverantwoording**

A.	Begrotingscriterium	
	overschrijding exploitatiebudgetten	81.000
	overschrijding investeringsbudgetten	0
	niet geautoriseerde mutatiesreserves	0
B.	Voorwaardencriterium	
	Onrechtmatigheid	16.000
C.	Misbruik en ongeëigenlijk gebruik criterium	
	misbruik eigen medewerkers	0
D.	Totaal rechtmatigheidsfouten = A + B + C	97.000
E.	Verantwoordingsgrens 1% van 37.440.196	374.402
F.	Toets rechtmatigheidsfouten aan verantwoordingsgrens	-277.402

Geconstateerde afwijkingen worden onderstaand toegelicht

Rechtmatigheidsverantwoording 2023

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

+ Toelichting op de afwijkingen

In 2023 zijn bij 2 processen, binnen de verantwoordingsgrens van 1% vallende rechtmatigheidsfouten en/of -onduidelijkheden (naar de definitie vanuit het BBV) geconstateerd:

1. Voorwaarden criterium, aanbesteden €16.000 ;
2. Begrotingscriterium, rekening resultaat €81.000.

Deze constatering worden hier toegelicht.

1. Proces Aanbesteden

In het proces Aanbesteden is voor € 16.000 geconstateerd, het betreffen twee dossiers omtrent inhuur van tijdelijk personeel.

- Bij de jaarrekening 2022 heeft de accountant ten aanzien van 1 van de inhuur dossiers een onrechtmatigheid geconstateerd aangaande onjuiste wijze van aanbesteden. Dit inhuur dossier heeft nog een vervolg gekregen in 2023 waardoor opnieuw sprake is geweest van een onrechtmatigheid.
- Afeer had ten aanzien van inhuur van personeel tot schaal 9 een meerjarig contract lopen welke een einddatum had in 2023 en opnieuw is aanbesteed. Deze Europese aanbesteding met verbonden partners was ten tijde van het aflopen van het contract nog niet afgerond waardoor tijdelijk buiten contract inhuur heeft plaatsgevonden

Verbeterpunten:

Waar mogelijk zal er Europees aanbesteed worden indien dat proportioneel is. Ondanks dat de fout van de reguliere controle in de Jaarrekening 2023 lager is dan 2022 blijft het periodiek monitoren van de bestedingen een aandachtspunt. Door de diversiteit van Afeer zal de onrechtmatigheid op inkopen nooit nul worden. Echter gezien de beperkte omvang van de onrechtmatigheid in deze rekening kan worden geconstateerd dat het proces adequaat is ingericht en de werking evenzo functioneert.

2. Begrotingscriterium, rekening resultaat

Afeer prognosticeert bij het opmaken van de begroting een nul resultaat (zero based begroten). Iedere afwijking daarvan dient te worden vermeld in onderhavige notitie. Daar de 1% niet wordt overschreden zal dit verder geen consequenties hebben. Op individuele posten binnen de begroting kan sprake zijn van begrotingsonrechtmatigheid. Op twee individuele posten binnen de begroting is een aanzienlijke afwijking zichtbaar. Dit is het geval geweest op de loonkosten van de sw medewerkers als gevolg van een cao aanpassing (met terugwerkende kracht) en op de huisvestingslasten als gevolg van het afronden van het huisvestingsplan. Daar deze overschrijdingen worden gesaldeerd in het totale rekening resultaat is geen sprake van overschrijding van de 1% grens.

Verbeterpunten:

De belangrijkste post van overschrijding is een laat in het jaar afgesloten cao verhoging met terugwerkende kracht waar geen beheersmaatregelen voor zijn in te richten.

Voor de begroting 2024 wordt gewerkt met een voor- en najaarsverantwoording waardoor afwijking in een vroeg stadium worden geconstateerd en kan worden besloten tot het bijstellen van de begroting om zodoende de begrotingsonrechtmatigheid zo klein mogelijk te laten zijn.

Overige bevindingen

Afeer heeft een controleplan vastgesteld waarin de rechtmatigheidscriteria zijn opgenomen waarvan de processen periodiek gecontroleerd worden. Uit deze controles zijn weinig tot geen bevindingen geconstateerd die noemenswaardig zijn of leiden tot aanpassingen in het proces.

Ten aanzien van onderstaande processen wordt opgemerkt dat deze nadere aandacht behoeven:

- Binnen het criterium Misbruik en oneigenlijk gebruik valt het proces opbrengsten. Hierbinnen is geconstateerd dat niet altijd de getekende offertes in de systemen terug te vinden zijn, ondanks dat dit wel zo is afgesproken. Er is geen sprake van afwijking van de regelgeving maar veeleer van afwijken van de gemaakte werkafspraken.

Verbeterpunt:

Het opnieuw onder de aandacht brengen van de gemaakte werkafspraken.

Paragraaf

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN (inclusief investeringen)

In deze paragraaf wordt weergegeven hoe het beleid van Afeer ten aanzien van het groot onderhoud van kapitaalgoederen in het jaar 2023 tot uitvoering is gebracht en welke middelen hiervoor zijn aangewend. Omdat de noodzaak om in activa te investeren hoofdzakelijk wordt bepaald door de eisen die de markt aan Afeer stelt, wordt volstaan om per soort activa aan te geven tot welk bedrag er maximaal geïnvesteerd mag worden.

Voor het jaar 2023 was er een totale investeringsruimte van € 650.000 in de begroting opgenomen. Daarnaast is in de begrotingen vanaf 2021 een totaal krediet van € 7.150.000 opgenomen ten behoeve van de Huisvesting van Afeer.

Verschuivingen binnen de investeringsbegroting zijn toegestaan, mits het totale begrote bedrag niet wordt overschreden en mits de afschrijvingstermijn van het aan te schaffen actief niet korter is dan die van de begrote soort activa.

Het Investeringsoverzicht 2023 laat zien voor welke bedragen in het boekjaar 2023 in de diverse categorieën is geïnvesteerd en de afschrijvingstermijnen die voor deze categorieën gelden.

Daarnaast is voor de huisvesting een aparte tabel opgenomen welke inzichtelijk maakt hoe dit krediet afgewikkeld is.

Investeringsoverzicht 2023

(x € 1.000)

Soort activa	Levensduur in jaren	Ten laste van budget < 2023	Ten laste van budget 2023	Totaal geactiveerd 2023
Voorzieningen aan terreinen	20			
Gebouwen	20 tot 40	168		168
Installaties	10 tot 20			
Machines	3 tot 10	47	158	205
Inventarissen	5 tot 10			
Automatisering	3 tot 5			
Vervoermiddelen	5 tot 10	154	45	199
Totaal		369	203	572

Het restant van het investeringsbudget ten opzichte van de begroting is deels ingezet voor het huisvestingsplan. Het overige deel is reeds bestemd voor investeringen die nog uitgevoerd moeten worden, dit zal plaatsvinden in 2024.

De activeringsgrens over het jaar 2023 bedraagt € 5.000. Alle investeringen met een lager bedrag zijn niet ten laste van de investeringsruimte gegaan. Deze investeringen zijn direct in de kosten opgenomen van het lopende boekjaar. inspecties en machinegegevens geregistreerd.

Overzicht huisvestingsplan 2021-2023

Huisvestingsplan 2020-2023	
	(x € 1.000)
Investeringskrediet	7.150
Geactiveerd 2020-2022	2.587
Geactiveerd 2023	3.095
Nog te activeren na 2023	1.540
	-72
Gebruik regulier investeringsbudget	72
Totaal bouw	-

Onderhoud kapitaalgoederen

Afeer heeft in afwachting van gereedkomen van de nieuwbouw geen meerjaren onderhoudsplan voor de kapitaalgoederen. Als gevolg hiervan worden jaarlijks alle onderhoudsuitgaven ten laste van de exploitatie gebracht.

Het onderhoud aan materieel en gebouwen wordt beheerd door de technische dienst (td) van Afeer. Uitvoering geschiedt deels door eigen medewerkers en deels door externe bedrijven of specialisten.

Voor registratie en herkenning van productiemiddelen wordt een middelen beheerssysteem gehanteerd. Middels dit systeem worden onder meer onderhoudsfrequenties, wettelijke keuringen, inspecties en machinegegevens geregistreerd.

Paragraaf

FINANCIERING

Op grond van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is Afeer verplicht om in de jaarrekening een financieringsparagraaf op te nemen, waarin verantwoording over het treasurybeleid wordt afgelegd.

In de paragraaf financiering dient een opgave te worden opgenomen van:

1. Het begrotingstotaal (omvang van de begroting) bij aanvang van 2023;
2. De kasgeldlimiet bij aanvang van 2023;
3. De gemiddelde netto vlottende schuld in elk van de kalenderkwartalen van 2023;
4. De renterisiconorm bij aanvang van 2023;
5. Het renterisico op de vaste schuld over vier jaren.

Kasgeldlimiet

Afeer mag zijn activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto vlottende schuld, ofwel de netto kortlopende schuld.

De kasgeldlimiet wordt berekend door een in de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (Ufdo) vastgesteld percentage van de totale bedrijfslasten van Afeer te nemen. Voor een gemeenschappelijke regeling is dit 8,2%. Conform de begroting 2023 bedraagt het begrotingstotaal (ofwel de totale bedrijfslasten) € 37.221 (x € 1.000).

De netto vlottende schuld per kwartaal is het gemiddelde van de standen van deze schuld op de eerste dag van iedere maand in het desbetreffende kwartaal.

In het volgende overzicht wordt de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet getoetst aan de wettelijke norm, overeenkomstig de Wet fido.

(x € 1.000)

Omschrijving	Bedragen per kwartaal			
	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Omvang van de begroting per 1 januari	37.221	37.221	37.221	37.221
1 Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
- in een bedrag	3.052	3.052	3.052	3.052
2 Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	2000	2200	0	0
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
3 Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	7	9	8	7
Tegoeden in rekening-courant	362	250	453	409
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar	0	0	0	0
Toets kasgeldlimiet				
4 Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	1631	1941	-461	-416
Toegestane kasgeldlimiet (1)	3.052	3.052	3.052	3.052
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-) (1 - 4)	1.421	1.111	3.513	3.468

Renterisiconorm

De renterisiconorm wordt berekend door het bij Ministeriële regeling vastgesteld percentage van de totale bedrijfslasten van het begrotingsjaar van Afeer te nemen. De norm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

(x € 1.000)				
Omschrijving	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Basisgegevens				
1 Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2 Betaalde aflossingen	388	513	213	213
3 Renterisico (1 + 2)	388	513	213	213
4 Renterisiconorm	7.444	7.444	7.379	7.238
5a Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	7.056	6.931	7.166	7.025
5b Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	0	0	0	0
Berekening renterisiconorm				
4a Totale lasten op de begroting	37.221	37.221	36.896	36.189
4b Het bij Min. regeling vastgestelde %	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm (4a x 4b)	7.444	7.444	7.379	7.238

Treasurybeheer

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Afeer heeft een laag risicoprofiel, doordat de rentepercentages van alle langlopende leningen voor de gehele looptijd vast staan en doordat er geen gebruik wordt gemaakt van derivaten (financiële derivaten zijn beleggingsinstrumenten die hun waarde ontleen aan de waarde van een ander goed, zoals aandelen en olie).

Financiering

Door middel van het onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

(x € 1.000)			
Omschrijving	Bedrag	Gemidd. rente	Looptijd
Stand per 1 januari langlopende leningen	2.658	0,61%	>1 jr
Stand per 1 januari kortlopende leningen	1.500	1,00%	<1 jr
Nieuwe leningen	5.000	2,86%	>1 jr
Reguliere aflossingen	-1.888		
Vervroegde aflossingen	0		
Renteaanpassing (oud percentage)	0		
Renteaanpassing (nieuw percentage)	0		
Stand per 31 december	7.270	1,18%	

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren.

Schatkistbankieren valt onder de Wet financiering decentrale overheden (fido).

Schatkistbankieren houdt in dat instellingen hun liquide middelen aanhouden bij het Ministerie van Financiën. Door gebruik te maken van schatkistbankieren verlaat publiek geld de schatkist pas op het moment dat de middelen benodigd zijn voor de uitvoering van een publieke taak.

De Regeling schatkistbankieren decentrale overheden is een wettelijke regeling van het Ministerie van Financiën, welke op 15 december 2013 is ingegaan.

Om te bepalen wanneer er sprake is van overtollige middelen is er een drempelbedrag gedefinieerd. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van het begrotingstotaal zoals dat ook gebruikt wordt voor bijvoorbeeld het berekenen van de kasgeldlimiet.

In het 4e kwartaal van 2022 heeft er een overschrijding van het drempelbedrag plaatsgevonden. Voor één kwartaal heeft dit geen gevolgen, daarom is het voor het 1e kwartaal 2023 van belang dat Afeer weer onder het drempelbedrag komt. Dat is onderstaande tabel zichtbaar.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	817	707	967	397
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	183	293	33	603
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	37.221			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	37.221			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	73.504	64.357	88.922	36.492
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	817	707	967	397

Berekening van het EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van de ontvangsten en de uitgaven van de collectieve sector in een jaar, zijnde het netto financieringssaldo van een overheid die lid is van de Economische en Monetaire Unie (EMU), berekend overeenkomstig de voorschriften van het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Het EMU-saldo is het saldo van de gehele overheid in een land; gemeenschappelijke regelingen tellen dus ook mee. Om dit te benadrukken is in het Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen dat in de jaarrekening en begroting inzicht moet worden gegeven in het EMU-saldo. Hiervoor is onderstaande tabel opgenomen

(x € 1.000)

EMU-saldo	2022	2023	2024	2025
Omschrijving	boekjaar	boekjaar	begroting	begroting
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	732	81	0	0
Mutatie (im)materiële vaste activa	980	4048	-154	-311
Mutatie voorzieningen	-268	0	0	0
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-77	-31	0	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo (negatief is tekort)	-439	-3.936	154	311

Er is een behoorlijke stijging in het EMU-saldo ten opzichte van 2022. Dit is het gevolg van de investeringen in de huisvesting.

De paragraaf verbonden partijen is een verplichte paragraaf op grond van artikel 9, lid 2f van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV 2004).

Het begrip verbonden partij kan als volgt worden gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij Afeer een bestuurlijk en financieel belang heeft”. Het BBV verbiedt Afeer om haar 100% dochters Hoveniersbedrijf Nieland BV, Afeer Mobiliteit B.V. en Afeer Participatie B.V. samen met de cijfers van de andere bedrijfsonderdelen van Afeer te consolideren. Om als bestuur en management toch een helder inzicht in de totale prestatie van Afeer te krijgen en om eventuele risico's te kunnen onderkennen, vinden wij het noodzakelijk om ook deze bedrijven in het jaarverslag en de jaarrekening op te nemen. We doen dit in de vorm van een balans en een resultatenrekening, gevolgd door een toelichting op beide.

Bedrijfsprofiel

Hoveniersbedrijf Nieland BV is gevestigd aan de Winschoter Hogebrug 1 te Blijham. Het bedrijf is in 1998 door indertijd Synergion overgenomen van de toenmalige eigenaar die zijn werkzaamheden als ondernemer wilde afbouwen doch niet over een opvolger beschikte. Synergion werd in die periode geconfronteerd met omvangrijke bezuinigingen in de uitbesteding van gemeentelijk groenonderhoud, waardoor voor een aanzienlijk aantal medewerkers vervangend werk moest worden gezocht. Om die reden is Nieland BV ingezet om meer particulier hovenierswerk naar Synergion toe te trekken. Met ingang van het jaar 2016 zijn de groen werkzaamheden van Synergion en Nieland samengevoegd en worden deze thans vanuit Afeer uitgevoerd. Binnen Nieland BV worden geen activiteiten meer verricht anders dan verloning van medewerkers die onder de Hoveniers-cao vallen en werkzaam zijn bij Afeer.

Voor de financiële informatie betreffende Nieland BV wordt verwezen naar de bijlagen.

Afeer Participatie B.V. was gedurende het boekjaar gevestigd aan de Garst 6 te Winschoten. Deze B.V. was voorheen Afeer Werk B.V. genaamd en deze is in september 2010 opgericht. De B.V. heeft ten doel het – in het kader van de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet – aangaan van dienstbetrekkingen met personen, die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, en het als arbeidskracht ter beschikking stellen van deze personen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. Dit betekent dat het doel van de oude Afeer Werk B.V. wordt gecontinueerd onder een ander naamgeving. In Afeer Participatie B.V. worden ook alleen nog maar de medewerkers verloned.

Voor de financiële informatie betreffende Afeer Participatie B.V. wordt verwezen naar de bijlagen.

Afeer Mobiliteit B.V. was gedurende het boekjaar gevestigd aan de Garst 6 te Winschoten. In het jaar 2020 is gestart met deze nieuwe vorm van dienstverlening. Daarbij gaat Afeer werkzoekenden die gereed zijn voor de arbeidsmarkt een tijdelijk dienstverband aanbieden (conform de ABU cao). En vervolgens detacheren bij werkgevers.

Het doel is, in het kader van de opdracht van de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet, het bemiddelen en alloceren van arbeidskrachten en deze ter beschikking te stellen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Voor de financiële informatie betreffende Afeer Mobiliteit B.V. wordt verwezen naar de bijlagen.

GRD BV is gevestigd aan de Brugstraat 2 te Scheemda en verricht ICT-werkzaamheden voor lokale overheden. Afeer heeft in 2018 5% van de aandelen van GRD BV verworven en zodoende invloed op de werkzaamheden verkregen. GRID NV is voor 95% eigenaar van GRD BV. De NV is opgericht om ICT werkzaamheden voor specifiek genoemde lokale overheden uit te voeren. In de statuten van de NV is opgenomen dat ten behoeve van werkzaamheden voor derden een aparte rechtspersoon wordt opgericht, wat in de vorm van GRD BV is gebeurd. Het financiële risico is voor Afeer als 5% aandeelhouder relatief beperkt. Hoogstens de inbreng op de aandelen kan worden verloren in geval van faillissement van de BV. De inbreng op de aandelen van GRD B.V. bedraagt € 0,05 en is daarmee een laag financieel risico.

In dit jaardocument zijn vanwege het geringe materiele belang geen cijfers betreffende GRD BV opgenomen.

Vanaf 2022 is het verplicht in de jaarrekening een paragraaf op te nemen inzake de Wet open overheid. Daarnaast dient deze paragraaf opgenomen te worden in de hierna volgende begrotingen en jaarrekeningen.

+ Formeel

Per 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking getreden, die de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangt. Op grond van artikel 2.2 is de WOO ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen zoals de GR Afeer. Het doel van de Woo is om de overheid transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen.

Per genoemde datum zijn bestuursorganen (voor Afeer zijn dat het dagelijks en het algemeen bestuur) conform de Woo verplicht om een contactpersoon aan te wijzen en de elektronische weg te openen voor het indienen van een Woo-verzoek. Wel kan een bestuursorgaan daarbij eisen stellen aan de wijze waarop zij elektronisch wordt benaderd. Voor beide items dient een 'besluit van algemene strekking' te worden genomen die ook als zodanig bekend gemaakt moet worden (een besluit van algemene strekking is een beslissing die niet is gericht op een individu of een concreet geval, maar gevolgen heeft voor een groep).

+ Tijdelijke praktische invulling

In praktische zin heeft de directie van Afeer in de zomer van 2022 hier al op geanticipeerd met het nemen van een tweetal praktische besluiten, namelijk het aanwijzen van een tweetal contactpersonen (zijnde de strategisch adviseur en de directiesecretaresse) alsmede het op de eigen website aangeven dat op grond van de Woo een digitaal verzoek tot informatieverstrekking kan worden ingediend middels het specifiek daarvoor beschikbaar gesteld mailadres woo@afeer.nl. Hiermee is in praktische zin tijdig tegemoet gekomen aan de Woo-bepalingen. Formele besluitvorming en publicatie daarvan dient nog plaats te vinden.

+ Aanwijsbesluit contactpersonen Woo / art. 4.7 Woo

De Woo schrijft in genoemd artikel voor dat ieder bestuursorgaan een of meer contactpersonen moet aanwijzen. De taak van de contactpersoon is om vragen van burgers te beantwoorden over de beschikbaarheid van overheidsinformatie waarnaar hij /zij op zoek is. Het doel is dat de contactpersoon op een laagdrempelige en klantvriendelijke wijze vragen beantwoordt en wellicht ook documenten verstrekt in gevallen die zich daartoe lenen. De strategisch adviseur en de directiesecretaresse worden formeel aangewezen als Woo-contactpersoon in de zin van artikel 4.7 Woo.

+ Aanwijsbesluit elektronische indiening Woo / art. 4.1, 2e lid Woo

De Woo verplicht bestuursorganen een elektronische weg open te stellen en aan te geven op welke wijze zij te bereiken zijn voor elektronisch ingediende verzoeken. Daarbij kunnen er door het bestuursorgaan wel eisen gesteld worden aan de wijze waarop zij elektronisch wordt benaderd. Indien geen keuze wordt gemaakt, staat het eenieder vrij om een Woo-verzoek elektronisch in te dienen via een digitaal kanaal naar keuze. Het zou de afhandeling van Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn van vier weken bemoeilijken als een verzoek naar elk e-mailadres van de organisatie, per WhatsApp of ander digitaal kanaal zou kunnen worden verstuurd. Om deze reden wordt het mailadres woo@afeer.nl via de website opengesteld voor het indienen van verzoeken op grond van de Woo en daarmee andere digitale kanalen uit te sluiten. Naast het genoemd mailadres blijft het wettelijk altijd mogelijk om verzoeken op grond van de Woo ook per post of mondeling in te dienen.

+ Formele besluitvorming bestuursorganen na Afeer

In 2023 hebben de 2 bestuursorganen van Afeer de noodzakelijke besluiten genomen. Het dagelijks bestuur heeft tijdens haar vergadering van 21 september 2023 de vereiste twee aanwijsbesluiten genomen. Het algemeen bestuur heeft tijdens haar vergadering van 2 november 2023 hiertoe besloten. Daarmee zijn de juridisch noodzakelijke besluiten genomen. Deze worden aansluitend op de voorgeschreven wijze gepubliceerd.

Jaarrekening

Afeer
Werk van waarde

Balans per 31 december 2023

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

				(x € 1.000)
Activa	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023	
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
- Investerings met een economisch nut	5.222	9.270	9.343	
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking deelnemingen	18	18	18	
Materiële vaste activa	5.240	9.288	9.361	
Vlottende activa				
Vorraden				
- Grond- en hulpstoffen	75	46	75	
- Onderhanden werken	4	2	0	
- Gereed product en handelsgoederen	0	0	0	
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	480	644	0	
- Overige vorderingen	605	714	0	
- Rekening-courant deelnemingen	191	156	0	
- Rekening-courantverhouding Rijk	0	0	500	
Liquide middelen	100	70	0	
Overlopende activa				
- Overige nog te ontvangen bedragen	454	416	316	
	1.910	2.047	891	
Totale activa	7.150	11.335	10.252	

Balans per 31 december 2023

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

	(x € 1.000)		
Passiva	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Vaste passiva			
Eigen vermogen			
- Algemene reserve	63	63	63
- Bestemmingsreserves		732	
- Resultaat voor bestemming	732	81	0
	795	877	63
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer			
- Leningen bank	2.658	7.271	7.096
	2.658	7.271	7.096
Vlottende passiva			
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar			
- Crediteuren	636	536	2.000
- Banksaldi	0	0	693
	636	536	
- Rekening-courant deelnemingen	35	87	0
- Rekening-courantverhouding Rijk	0	386	0
- Lening bank < 1 Jaar	1.500	0	0
- Overige schulden	1.023	1.048	0
Overlopende passiva			
- Overlopende passiva-verplichtingen	503	1.131	400
	3.061	2.651	3.093
Totale passiva	7.150	11.335	10.252

Overzicht van baten en lasten per taakveld per 31 december 2023

Het BBV verbiedt Afeer om haar 100% dochters Hoveniersbedrijf Nieland BV, Afeer Mobiliteit B.V. en Afeer Participatie B.V. samen met de cijfers van de andere bedrijfsonderdelen van Afeer te consolideren. De gepresenteerde cijfers zijn enkelvoudig van Afeer.

Afeer (x € 1.000)	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Opbrengsten	9.044	9.600	9.300
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.691	-1.438	-1.500
Toegevoegde waarde	7.353	8.162	7.800
Loonkosten sw-medewerkers	-22.755	-22.297	-21.981
Loonkosten nieuw beschut werk	-526	-779	-694
Loonkosten Participatiewet	-553	-494	-514
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-7.653	-7.870	-8.232
Overige personele kosten	-717	-757	-800
Totale personele kosten	-32.204	-32.198	-32.221
Huisvesting	-939	-1.127	-800
Machines, installaties & inventaris	-536	-695	-650
Vervoer	-384	-376	-400
Automatisering	-993	-852	-900
Advies & Externe inhuur	-401	-344	-300
Verkoopkosten	-8	-53	0
Kantoor en algemene kosten	-211	-246	-300
Diverse baten en lasten	128	-31	0
Financiële baten en lasten	-26	-81	-92
Totale overige bedrijfskosten	-3.370	-3.805	-3.500
Bedrijfsresultaat	-28.221	-27.840	-27.921
Onttrekking aan reserves	268	0	0
Totaal onttrekking	268		0
Overheidsbijdragen	28.718	27.921	27.921
Totale overheidsbijdragen	28.718	27.921	27.921
Exploitatieresultaat	voordelig 765	81	voordelig 0
Resultaat verbonden partijen	-33	1	0
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	voordelig 732	81	voordelig 0

Afeer (x € 1.000)	Begeleide Participatie 2023	Treasury 2023	Overhead 2023	
Opbrengsten	9.600		0	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	<u>-1.438</u>		<u>0</u>	
Toegevoegde waarde	8.162			0
Loonkosten sw-medewerkers	-22.297			
Loonkosten nieuw beschut werk	-779			
Loonkosten Participatiewet	-494			
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-4.919		-2.952	
Overige personele kosten	<u>-223</u>		<u>-534</u>	
Totale personele kosten	-28.712			-3.486
Huisvesting	-1.047		-80	
Machines, installaties & inventaris	-690		-5	
Vervoer	-376			
Automatisering	-0		-851	
Advies & Externe inhuur	-100		-244	
Verkoopkosten	-53			
Kantoor en algemene kosten	-15		-231	
Diverse baten en lasten	53		-84	
Financiële baten en lasten		<u>-81</u>		
Totale overige bedrijfskosten	<u>-2.228</u>	<u>-81</u>	<u>-1.496</u>	
Bedrijfsresultaat	-22.778	-81		-4.982
	0			
Onttrekking aan voorzieningen	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
Totaal onttrekking	0		0	
	0			
Overheidsbijdragen	<u>27.921</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
Totale overheidsbijdragen	27.921	0		0
Exploitatieresultaat	<u>5.143</u>	<u>-81</u>	<u>-4.982</u>	
Resultaat verbonden partijen	<u>1</u>			
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	<u>5.144</u>	<u>-81</u>	<u>-4.982</u>	

Grondslagen conform BBV

De onderstaande beschrijving van de grondslagen, waarop de financiële verslaggeving is gebaseerd, is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De grondslagen zijn conform het BBV.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Stelselmatigheid en toekenning overhead

Afeer is het participatiebedrijf van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde, waarbij de taakvelden Begeleide participatie, Treasury en Overhead in het overzicht van baten en lasten zijn opgenomen. Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces worden toegekend aan het taakveld Overhead. Dit betreffen de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning vanaf de functionarissen teamleider en hoger, alsmede de ondersteunende afdelingen. Aangezien het primaire proces Begeleide participatie is, zijn alle kosten die samenhangen met de directe begeleiding en uitvoering door werkleiding, detacheringsconsulenten, werkconsulenten, werkgeversadviseurs en lagere directe functionarissen toegerekend aan het taakveld Begeleide participatie. De kosten van rente vallen onder het taakveld Treasury.

Continuïteit

De continuïteit van Afeer hangt af van het budget dat beschikbaar gesteld wordt voor de uitvoering van de wetten zoals beschreven in de Gemeenschappelijke Regeling vanuit de deelnemende gemeenten, te weten Oldambt, Pekela en Westerwolde. Daarnaast hangt de continuïteit af van de opdrachten die Afeer uitvoert voor marktpartijen en het aantal Wsw medewerkers, dat hiervoor beschikbaar is.

De jaarrekening is opgesteld vanuit de continuïteitsveronderstelling.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomsten kunnen afwijken.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader (door het Algemeen bestuur vastgesteld d.d. 10 juli 2023) zoals opgenomen in de bijlagen bij deze jaarrekening;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat het saldo van iedere afwijking per programma onrechtmatig is, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze afwijkingen acceptabel zijn.
 - Ten aanzien van het M&O criterium zorgen diverse afgebakende processen voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 374.402) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.

Balans

Waardering en afschrijving vaste activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Met uitzondering van grond (waar niet op afgeschreven wordt) vindt afschrijving plaats op basis van een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, zonder rekening te houden met een eventuele restwaarde tenzij anders aangegeven.

Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd.

Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Materiële vaste activa met economisch nut zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden lineair als volgt afgeschreven:

Soort Activa	Afschrijven
Voorzieningen aan terreinen	tot 20 jaar
Gebouwen	20 tot 40 jaar
Installaties	10 tot 20 jaar
Productiemachines	3 tot 10 jaar
Inventarissen	5 tot 10 jaar
Vervoersmiddelen	5 tot 10 jaar
Automatisering	3 tot 5 jaar

Financiële vaste activa

De deelnemingen worden gewaardeerd tegen kostprijs, tenzij er sprake is van afwaardering.

Vorraden

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Waarderingsverschillen tussen vaste verrekenprijs en werkelijk betaalde inkoopprijs worden als bedrijfsresultaat verantwoord.

Goederen in bewerking worden gewaardeerd tegen de reeds bestede kosten, onder aftrek van de reeds gefactureerde bedragen en met correcties wegens verwachte inefficiency- en verkoopverliezen. De gerede producten en halffabricaten worden gewaardeerd tegen de fabricagekostprijs of, indien lager, tegen de verwachte marktwaarde. De fabricagekostprijs bestaat uit de kosten van lonen, opslagen voor indirecte kosten, kosten van machines, kosten van grondstoffen en kosten van uitbesteed werk.

Alle soorten incurante voorraden zijn afgewaardeerd tot marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen, welke in mindering wordt gebracht op de post debiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen en omvatten bank-, giro- en kassaldi. De vreemde valuta zijn gewaardeerd tegen de koers per balansdatum.

Algemene reserve

De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren en dient als buffer om toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen.

Bestemming van de reserve vindt plaats in het belang van de uitvoering van de gedelegeerde taken. Indien er sprake is van een nadelig saldo dan zal dit, conform artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer, door de aangesloten gemeenten bijgedragen dienen te worden.

Voorzieningen

In het BBV worden vijf mogelijkheden aangereikt waarvoor voorzieningen gecreëerd kunnen worden:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is in te schatten;
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
4. De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

- 40 5. De van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Afeer heeft een voorziening gevormd: een voorziening dubieuze debiteuren om het risico van non-betaling te beperken (deze vormt een onderdeel van de post Vorderingen). Voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De voorziening voor dubieuze debiteuren wordt bepaald door de individuele debiteuren door te lopen en te bepalen bij welke debiteuren het risico bestaat dat bedragen niet meer invorderbaar zijn, de zogenoemde statische methode.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Het betreft schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deze verplichtingen omvatten schulden met een rente typische looptijd van minder dan één jaar.

Niet uit de balans blijken de verplichtingen

De niet uit de balans blijken de verplichtingen worden apart toegelicht in de toelichting op de balans.

Saldo

Het saldo bestaat uit het exploitatieresultaat van het verslagjaar en zal bij een tekort in het jaar volgende op het exploitatie jaar door het bestuur worden aangezuiverd. Bij een positief resultaat zal een voorstel voor bestemming worden gedaan van dit resultaat, dit ter besluitvorming door het algemeen bestuur, conform artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer (versie 2020).

Overzicht van baten en lasten

Opbrengsten

De post opbrengsten betreft de netto omzet van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief de over de omzet geheven belastingen en onder aftrek van kortingen. Hierin zijn tevens begrepen de mutatie in de voorraden gereed product, onderhanden werk en geactiveerde productie t.b.v. het eigen bedrijf.

De interne leveringen zijn in de resultatenrekening geëlimineerd.

Materiaalverbruik en uitbesteed werk

De kostprijs omzet bestaat uit materiaalverbruik en uitbesteed werk en wordt bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking heeft.

Loonkosten van ambtelijke, niet-ambtelijke en Wsw medewerkers

Hieronder wordt verstaan het brutobedrag van de uitbetaalde lonen, de uitbetaalde vakantietoeslag, de uitbetaalde eindejaarsuitkering en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremie van alle (actieve) ambtelijke, niet-ambtelijke en Wsw medewerkers. Eventueel ontvangen ziekengelden en

overige terugontvangen bedragen zijn in mindering gebracht.

Afschrijvingen

Dit betreft de afschrijvingskosten van de vaste activa. De afschrijvingstermijn bedraagt maximaal de economische levensduur.

Rente

De rentelasten bestaan uit de rentelast van de langlopende geldleningen en het rekening-courant krediet.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten worden verantwoord op basis van de historische kosten en zij worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Diverse baten en lasten

Hieronder vallen alle niet binnen de normale bedrijfsvoering horende kosten. Hierin zijn tevens kosten verwerkt die op voorgaande boekjaren betrekking hebben.

Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage wordt naar evenredigheid berekend conform artikel 16 van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

Exploitatieresultaat

Het voordelig- / nadelig exploitatieresultaat zal worden aangewend c.q. in bijgedragen conform artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling van Afeer (versie 2020).

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

Voor de vennootschapsbelasting heeft Afeer voor haar activiteiten bij de belastingdienst vanaf 2019 vrijstelling ontvangen als gevolg van toepassing van de subjectvrijstelling van artikel 5, lid 1, sub 2 Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Periodiek wordt getoetst of we blijven voldoen aan de subjectvrijstelling.

Presentatie

In de begroting 2023 is gekozen voor een andere presentatie van de bedrijfskosten dan voorheen. Voor de vergelijkende cijfers betekent dit ook een wijziging, hierdoor sluiten de bedragen gepresenteerd over het boekjaar 2022 van het overzicht van baten en lasten niet aan op de gewaarmerkte jaarrekening 2022.

Toelichting op de balans

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Materiële vaste activa			
Boekwaarde geactiveerde activa per 1 januari	3.399	4.713	7.377
Investerings	1.964	3.669	2.650
Desinvesteringen	-462	-246	0
Afschrijvingen	-464	-499	-684
Terug geboekte afschrijving desinvesteringen	275	160	0
Boekwaarde geactiveerde activa per 31 december	4.711	7.797	9.343
Activa in ontwikkeling	510	1.473	0
Totale boekwaarde per 31 december	5.222	9.270	9.343
Verhouding afschrijving / boekwaarde per 01/01	13,67%	10,59%	9,27%

De investeringen die in 2023 zijn gedaan hebben onder andere betrekking op de verbouwingen op de twee vestigingen van Afeer die in 2021 gestart zijn. Daarnaast zijn investeringen gedaan in machines en vervoermiddelen. In 2023 is de nieuwbouw aan de Hogebrug afgerond, dit is in 2023 in gebruik genomen en geactiveerd. De afronding van de overige bouwwerkzaamheden waaronder het terrein aan de Hogebrug zullen naar verwachting afgerond worden in het eerste halfjaar van 2024, de investeringen die reeds hebben plaatsgevonden zijn terug te vinden in bovenstaand overzicht onder de Activa in ontwikkeling. In 2023 zijn een aantal versnelde afschrijvingen gedaan van activa die niet meer in gebruik zijn en hebben verkopen plaatsgevonden van machines. Dit is terug te vinden in bovenstaand overzicht door het saldo te nemen van de desinvesteringen en de teruggeboekte afschrijvingen desinvesteringen. Enig resultaat op de verkopen van activa zijn terug te vinden op de staat van baten en lasten. Een specificatie van de vaste activa is opgenomen in de bijlage vaste activa en afschrijvingen.

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Financiële vaste activa			
Boekwaarde per 1 januari	18	18	18
Toename kapitaalverstrekking deelnemingen	0	0	0
Afwaardering kapitaalverstrekking deelnemingen	0	0	0
Boekwaarde per 31 december	18	18	18

Dit betreft de deelnemingen in de verbonden partijen van Afeer, te weten de 100% deelneming in Nieland B.V., Mobiliteit B.V. en Participatie B.V. en de 5% deelneming in GRD B.V. Een nadere toelichting op de verbonden partijen van Afeer is opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen eerder in dit boekwerk.

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Vorraden			
Omvang per 31 december:			
Grond- en hulpstoffen	75	46	75
Onderhanden werk	4	2	0
Gereed product, halffabricaten en handelsartikelen	0	0	0
Totaal voorraden	79	48	75

Afeer houdt voorraden van schoonmaakartikelen, drukwerkbenodigdheden, werkkleding en gereedschappen voor groen en garage. De voorraad gereed product, halffabricaten en handelsartikelen werd in 2021 voor het laatst bijgehouden. Het onderhanden werk betreft de onderhanden werken op onze stoffeerderij.

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar			
Vorderingen op openbare lichamen per 31 december	480	644	0
Overige vorderingen:			
Handelsdebiteuren	755	914	500
Waarvan opgenomen als dubieus	-69	-119	0
Resterende vordering	686	796	500
Overige vorderingen	0	0	0
Aandeel in het resultaat verbonden partijen	-81	-81	0
Totaal overige vorderingen per 31 december	605	714	500
Rekening-courant deelnemingen per 31 december	191	156	0
Verhouding handelsdebiteuren / opbrengsten	8,9%	9,5%	5,4%

De vorderingen op openbare lichamen bestaan voor het grootste gedeelte uit reguliere vorderingen voor geleverde diensten op de deelnemende gemeenten van de GR.

De rekening-courant deelnemingen betreft de rekening-courantverhouding met Afeer Participatie B.V. en Afeer Mobiliteit B.V.

Rekening-courantverhouding met het Rijk

Schatkist

Totaal rekening courantverhouding

(x € 1.000)		
Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
0	-386	0
0	-386	0

Liquide middelen

Kas

Bank

Totaal liquide middelen

(x € 1.000)		
Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
6	4	0
94	66	0
100	70	0

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen

(x € 1.000)		
Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
454	416	316

De post overige nog te ontvangen bedragen bestaat onder andere uit nog te ontvangen subsidie Lage Inkomens Voordeel (LIV) van de belastingdienst, transitievergoedingen vanuit UWV en nog te factureren bedragen waarbij omzet betrekking heeft op 2023.

Algemene reserve

Saldo per 1 januari

- exploitatieresultaat voorgaand boekjaar

- bijstorting deelnemende gemeenten

Saldo per 31 december

(x € 1.000)		
Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
63	63	63
-1.115	0	0
1.115	0	0
63	63	63

Bestemmingsreserve innovatie

Saldo per 1 januari

- onttrekking aan reserve

(x € 1.000)		
Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
0	0	0
0	0	0

Jaarstukken 2023

- storting in reserve	0	255	0
Saldo per 31 december	0	255	0

De bestemmingsreserve innovatie is een in 2023 gevormde reserve. Deze reserve wordt ingezet voor diverse organisatorische ontwikkelingen die Afeer de komende jaren wil gaan doormaken. In 2023 is er nog geen beroep gedaan op deze reserve.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
(x € 1.000)			
Bestemmingsreserve energietransitie			
Saldo per 1 januari	0	0	0
- onttrekking aan reserve	0	0	0
- storting in reserve	0	477	0
Saldo per 31 december	0	477	0

De bestemmingsreserve energietransitie is een in 2023 gevormde reserve. Deze reserve wordt ingezet ter dekking van kapitaallasten van investeringen die Afeer de komende jaren moet doen voor de energietransitie. In 2023 is er nog geen beroep gedaan op deze reserve gezien er nog geen investeringen gerealiseerd zijn

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
(x € 1.000)			
Te bestemmen resultaat			
Saldo per 31 december	732	81	0

Het boekjaar 2023 is afgesloten met een positief resultaat van € 81.000.

Het weerstandsvermogen van Afeer wordt gevormd door het saldo van de reserves en het gerealiseerd resultaat, hetgeen nader toegelicht wordt in de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
(x € 1.000)			
Leningen bank			
Saldo per 1 januari	3.091	2.659	7.659
- bijstelling n.a.v. realisatie voorgaand jaar	0	0	0
- nieuw afgesloten leningen		5.000	0
- aflossingen	-433	-388	-563
Saldo per 31 december	2.658	7.271	7.096

Hiervan is in het volgend boekjaar af te lossen	388	531	563
---	-----	-----	-----

Langste looptijd tot	2060	2063	2062
----------------------	------	------	------

In het boekjaar hebben zich geen vervroegde aflossingen voorgedaan. Het aflossingsbedrag van de bestaande leningen is gedaald van € 433.000 in 2022 naar € 388.000 in 2023. In het jaar 2023 is ten behoeve van de verbouwingen een nieuwe langlopende lening afgesloten van € 5 miljoen bij de BNG. Inclusief de nieuw afgesloten leningen gaat het aflossingsbedrag voor 2024 stijgen naar € 531.000. In bovenstaande specificatie zijn alleen de langlopende leningen opgenomen. In de paragraaf Financiering en in de bijlage leningen zijn ook de kortlopende leningen meegenomen en zijn de leningen verder gespecificeerd.

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar			
Crediteuren	636	536	2.000
Banksaldi	0	0	693
Rekening-courant deelnemingen	35	87	0
Lening bank < 1 jaar	1.500	0	0
Hiervan is volgend jaar af te lossen	1.500	0	
Overige schulden			
- Loonbelasting en premies	1.010	1.038	0
- Overige schulden	13	10	0
Totaal overige schulden per 31 december	1.023	1.048	0

De rekening-courant deelnemingen betreffen de rekening-courantverhouding met Nieland BV en Afeer Participatie BV.

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Rekening-courantverhouding met het Rijk			
Schatkist	0	-386	0
Totaal rekening courantverhouding	0	-386	0

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
(x € 1.000)			
Overlopende passiva verplichtingen			
Nog te betalen kosten	503	1.131	400
Nog te ontvangen facturen	0	0	0
Overige vooruit ontvangen bedragen	0	0	0
Totaal overlopende passiva per 31 december	503	1.131	400

Omvangrijke posten binnen de nog te betalen kosten zijn een optelsom van diverse facturen geboekt in 2024 die betrekking hebben op 2023 € 365.000, te betalen rente ad € 95.000, nog af te dragen btw

ad € 160.000, te betalen netto lonen € 150.000 (nabetaling in januari 2024 van de cao verhoging met terugwerkende kracht oktober - december 2023) en projectsubsidies waarvoor Afeer penvoerder is ad € 360.000.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
(x € 1.000)			
Niet uit de balans blijkende verplichtingen			
Opbouw vakantiegeld (juni tot en met december)	864	953	0
Verplichting verlof	3.273	3.272	0
Verplichting Arbodienst	297	311	0
Verplichting Afas software	507	377	0
Huurverplichting onroerend goed	108	117	87
	5.049	5.030	87

De verplichtingen inzake opgebouwde vakantietoelagen en verlof zijn niet in de balans tot uitdrukking gebracht, omdat dit op grond van de regelgeving in het Besluit begroting en verantwoording (BBV 2004) niet is toegestaan.

De verplichting aangaande het totale verlof (ongeacht het soort verlof) is gebaseerd op het aantal uren vermenigvuldigd met het gemiddelde bruto uurloon inclusief vakantietoelage, eindejaarsuitkering en werkgeverslasten. Hierbij is rekening gehouden met de verschillende regels van de geldende CAO's waaronder het verlof valt.

Het overzicht niet uit de balans blijkende verplichtingen geeft een overzicht van de hoogte van deze verplichtingen, evenals het bedrag aan huurverplichtingen aangaande onroerend goed voor de resterende contractduur van de diverse gebouwen die worden gehuurd. Deze huurverplichting heeft met name betrekking op de huur van Werklab Westerwolde.

Toelichting op het overzicht baten en lasten

De opbrengsten van Afeer in 2023 bedragen € 9,6 miljoen en zijn daarmee boven de begroting uitgekomen. Het materiaalverbruik en uitbesteed werk over 2023 is nagenoeg op begroting uitgekomen. De toegevoegde waarde van Afeer in 2023 is 4,6% hoger dan de begrote toegevoegde waarde.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
(x € 1.000)			
Toegevoegde waarde			
Opbrengsten	9.044	9.600	9.300
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.691	-1.438	-1.500
Totaal toegevoegde waarde	7.353	8.162	7.800

De doelstelling van Afeer was om uit te komen op een toegevoegde waarde van € 7,8 miljoen. Afeer heeft een zeer goed jaar gedraaid qua omzet en heeft het materiaalverbruik en uitbesteed werk goed onder controle waardoor een hogere (4,6%) toegevoegde waarde is gerealiseerd dan begroot. Kengetallen en specificaties omtrent bezetting en toegevoegde waarde zijn opgenomen in de bijlage Kengetallen.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
(x € 1.000)			
Loonkosten sw medewerkers			
Lonen	-17.677	-17.293	-17.331
Sociale lasten	-3.150	-3.044	-2.993
Pensioenpremie	-1.648	-1.536	-1.657
Overige personeelskosten	-280	-424	
Totaal loonkosten sw medewerkers	-22.755	-22.297	-21.981

In 2023 zijn er gemiddeld 558,41 fulltime dienstverbanden Wsw verloond. In de begroting 2023 is uitgegaan van 601,6 gemiddeld verloonde FTE's (fulltime equivalenten, ofwel fulltime dienstverbanden). Het natuurlijk verloop binnen de Wsw populatie daalt net als in 2022 sneller dan verwacht. Financieel is dit over 2023 niet terug te zien, de totale loonkosten Wsw medewerkers zijn hoger dan begroot vanwege de Cao wijziging die met terugwerkende kracht heeft plaatsgevonden in 2023. Daarnaast hebben we te maken gehad met een onverwachte uitstroom van medewerkers en uitbetaling bij langdurig zieke medewerkers. Ook is het aantal FTE gebaseerd op peildatum 1/1 en 31/12 wat voor een afwijking zorgt.

In november is de Cao SW tussentijds opgebroken. De loonstijging die voorzien was voor januari 2024 is vervroegd naar 1 oktober 2023. In totaal is de LPO in procenten voor 2023 7,04% geweest. Deze is volledig meegenomen in de hierboven genoemde loonkosten.

De regeling vervroegd uittreden (RVU), waarbij sw-werknemers op vrijwillige basis tot maximaal 2 jaar voorafgaand aan de individuele AOW leeftijd eerder kunnen stoppen met werken wordt ook vaker gebruikt. De uitkering maakt onderdeel uit van de totale loonkosten maar de werknemers worden niet meer meegeteld in het aantal FTE dat wordt gebruikt voor het eerder genoemde gemiddelde.

Er is in 2023 in totaal € 73.000 aan loonkostensubsidie overgemaakt aan werkgevers die sw-medewerkers een contract hebben geboden.

Loonkosten nieuw beschut werk

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Lonen	-811	-427	-694
Sociale lasten	-213	-262	
Pensioenpremie	-103	-76	
Overige personeelskosten	601	-13	
Totaal loonkosten sw medewerkers	-526	-779	-694

Loonkosten Participatiewet

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Lonen	-468	-281	-514
Sociale lasten	-155	-153	
Pensioenpremie	-24	-41	
Overige personeelskosten	94	-20	
Totaal loonkosten sw medewerkers	-553	-494	-514

(x € 1.000)

Voor werknemers die vallen onder de doelgroep nieuw beschut en afspraakbaan is in 2021 een cao afgesproken, de cao Aan de slag. Vanaf 2022 zijn medewerkers die vallen onder de cao Aan de slag ook aangesloten bij het pensioenfonds.

De bovenstaande personeelskosten nieuw beschut en participatie zijn doorbelaste loonkosten vanuit Afeer Participatie B.V. In de resultatenrekening van de Participatie B.V. worden de personeelskosten na doorbelasting aan Afeer per saldo gepresenteerd.

Voor een specificatie van de personeelsbezetting en vergelijkingscijfers met voorgaande jaren wordt verwezen naar de in de bijlage opgenomen bezettingslijst en kengetallen.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	(x € 1.000) Begroting 2023
Loonkosten (niet) ambtelijke medewerkers			
Lonen ambtelijke medewerkers	-5.221	-5.261	-5.915
Sociale lasten ambtelijke medewerkers	-773	-794	-843
Pensioenpremie ambtelijke medewerkers	-832	-741	-1.065
Overige kosten	-550	-200	-157
Inhuur op vacatureruimte	0	-573	0
Subtotaal	-7.376	-7.569	-7.980
Terugontvangen loonkosten	17	53	0
Totaal loonkosten ambtelijke medewerkers	-7.359	-7.516	-7.980
Doorbelaste lonen niet-ambtelijke medewerkers	-294	-354	-252
Totaal loonkosten (niet)-ambtelijke medewerkers	-7.653	-7.870	-8.232

Het gemiddeld aantal ambtelijke medewerkers 2023 bedraagt 83,1 fte. Het gemiddeld aantal ambtelijke medewerkers 2022 bedroeg 87,7 fte. Er is een afwijking zichtbaar ten opzichte van de begroting over 2023 die al begin 2022 gemaakt is.

Het gemiddeld aantal FTE is gebaseerd op peildatum 1/1 en 31/12 hierin wordt niet uitgegaan van een gewogen gemiddelde waardoor een daling van gemiddeld 4,6 FTE niet te vergelijken is met de realisatiecijfers van 2022 naar 2023. In 2023 heeft inhuur plaatsgevonden op zowel vacatureruimte (doordat vacatures niet per direct konden worden ingevuld) als voor projectmatige en dus eenmalige werkzaamheden. Dit verklaart de afwijking van de loonkostenbegroting op de ambtelijke salarissen. De doorbelaste lonen niet-ambtelijke medewerkers betreffen uitbetaalde loonkosten, sociale lasten, pensioenpremies en overige personeelskosten die in Nieland B.V. worden verloond. De personeelslasten worden doorbelast aan de afdelingen binnen Afeer waar de betreffende medewerkers werkzaam zijn. In de resultatenrekening van Nieland B.V. worden de personeelslasten na doorbelasting aan Afeer per saldo gepresenteerd. Voor een specificatie van de personeelsbezetting en vergelijkingscijfers met voorgaande jaren verwijzen we u naar de in de bijlage opgenomen bezettingslijst en kengetallen.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	(x € 1.000) Begroting 2023
Overige personeelskosten			
Totaal overige personeelskosten	-717	-757	-800

De overige personeelskosten is een verzameling van diverse personeelskosten van de organisatie. Onder andere de volgende grote kostenposten vallen hieronder, kantinekosten, bedrijfsarts en arbodienst en opleidingskosten van het eigen personeel. In zijn totaliteit zijn de werkelijke kosten ruim onder de begroting gebleven.

	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	(x € 1.000) Begroting 2023
Overige bedrijfskosten			
Huisvesting	-939	-1.127	-800
Machines, Installaties & Inventaris	-536	-695	-650
Vervoer	-384	-376	-400
Automatisering	-993	-852	-900
Advies & Externe inhuur	-401	-344	-350
Verkoopkosten	-8	-53	0
Kantoor en Algemene kosten	-211	-246	-308
Diverse baten en lasten	128	-31	0
Financiële baten en lasten	-26	-81	-92
Totaal overige bedrijfskosten	-3.370	-3.805	-3.500

De overige bedrijfskosten zijn hoger uitgekomen dan vooraf begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door de post "huisvesting" waarop afwijkingen te zien zijn. Binnen deze post zijn de overschrijdingen te verklaren vanuit de (hogere) energielasten en het onderhoud van gebouwen. Zo zijn de energielasten begin 2022 begroot en was de verwachting nog niet dat deze kosten aanzienlijk zouden stijgen. Diverse kosten met betrekking tot de bouwactiviteiten, niet zijnde investeringen, waren vooraf niet begroot op de post "onderhoud gebouwen". Hierdoor is ook hier een overschrijding van het vooraf begrote bedrag.

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Gemeentelijke bijdragen			
Oldambt	18.641	-18.124	18.124
Pekela	6.528	-6.346	6.346
Westerwolde	3.550	-3.451	3.451
Totale overheidsbijdragen	28.718	-27.921	27.921

Procentuele verdeling gemeentelijke bijdrage conform GR Afeer

Oldambt	64,91%
Pekela	22,73%
Westerwolde	12,36%
	100,00%

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Aandeel resultaat verbonden partijen			
Omvang van het resultaat van Nieland B.V.	-5	0	0
Omvang van het resultaat van Participatie B.V.	0	0	0
Omvang van het resultaat van Mobiliteit B.V.	-28	1	0
Totaal aandeel resultaat verbonden partijen	-33	1	0

In de bijlage verbonden partijen is per B.V. de totstandkoming van bovenstaande resultaten uitgewerkt met waar nodig de toelichting daarop.

	(x € 1.000)		
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	732	81	0

WNT verantwoording

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector (WNT) is van toepassing op Afeer, waarbij het voor Afeer toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2023 € 223.000 is.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Afeer van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2023 (x € 1)	
bedragen x € 1	J.J. van Dam
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.622
Beloningen betaalbaar op termijn	22.514
Subtotaal	164.136
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigde betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totale bezoldiging	164.136
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2022 (x € 1)	
	J.J. van Dam
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	136.536
Beloningen betaalbaar op termijn	22.443
Subtotaal	158.979
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigde betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totale bezoldiging	158.979
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

De vergelijkende cijfers wijken af van de gewaarmerkte jaarrekening 2022 vanwege een aanpassing in de toerekening van de looncomponenten premie AOP afdracht en premie AOP welke vallen onder de bezoldiging betaalbaar op termijn. In de gewaarmerkte jaarrekening 2022 is dit niet als zodanig gepresenteerd.

Toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder**Gegevens 2023**

		Naam functionaris	Functiegegevens
Functieervulling in 2023	01/01 – 31/12	Mevrouw G. Luth	Voorzitter Algemeen Bestuur, Voorzitter Dagelijks Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 – 31/12	De heer F.H. Wücker	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 - 31/12		Lid Algemeen Bestuur
	01/01 - 31/12	De heer G. Klein	Vice-voorzitter Dagelijks Bestuur
	01/01 - 31/12		Vice-voorzitter Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 - 31/12	Mevrouw J.C.E. van Klaveren-Spelde	Lid Algemeen Bestuur
			Lid Dagelijks Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 – 31/12	De heer G. Engelkens	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 – 31/12	Mevrouw C.Y. Sikkema	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2023	10/07 – 31/12	De heer J. Kuin	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 – 31/12	De heer H. van der Goot	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 – 09/07	De heer G.A. Kupers	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2023	01/01 - 31/12	De heer R.K. Kuiper	Lid Algemeen Bestuur

Gegevens 2022

		Naam functionaris	Functiegegevens
Functieervulling in 2022	01/01 – 31/12	Mevrouw G. Luth	Voorzitter Algemeen Bestuur, Voorzitter Dagelijks Bestuur
Functieervulling in 2022	01/01 – 06/07		Vice-voorzitter Algemeen Bestuur
	01/01 – 06/07	De heer F.H. Wücker	Vice-voorzitter Dagelijks Bestuur
	01/01 – 31/12		Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	06/07 - 31/12		Lid Algemeen Bestuur
	06/07 - 31/12	De heer G. Klein	Vice-voorzitter Dagelijks Bestuur
	06/07 – 31/12		Vice-voorzitter Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	01/01 – 06/07	De heer H. Hemmes	Lid Algemeen Bestuur, Lid Dagelijks Bestuur
Functieervulling in 2022	29/09 – 31/12	Mevrouw J.C.E. van Klaveren-Spelde	Lid Algemeen Bestuur
			Lid Dagelijks Bestuur
Functieervulling in 2022	01/01 – 31/12	De heer G. Engelkens	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	01/01 – 31/12	Mevrouw C.Y. Sikkema	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	01/01 – 06/07	De heer J. Velema	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	01/01 – 06/07	De heer J. Kuin	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	01/01 – 06/07	De heer J. van Mannekes	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	06/07 – 31/12	De heer H. van der Goot	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	29-09 – 31/12	De heer G.A. Kupers	Lid Algemeen Bestuur
Functieervulling in 2022	29-09 – 31/12	De heer R.K. Kuiper	Lid Algemeen Bestuur

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruiken oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 6 juli 2022 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 374.402. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevindingen

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

1. Voorwaarden criterium, aanbesteden €16.000 ;
2. Begrotingscriterium, rekening resultaat €81.000

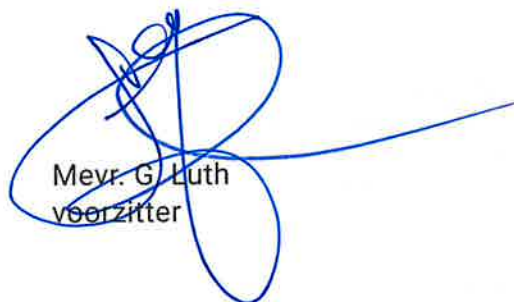
In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Resultaatbestemming en vaststelling

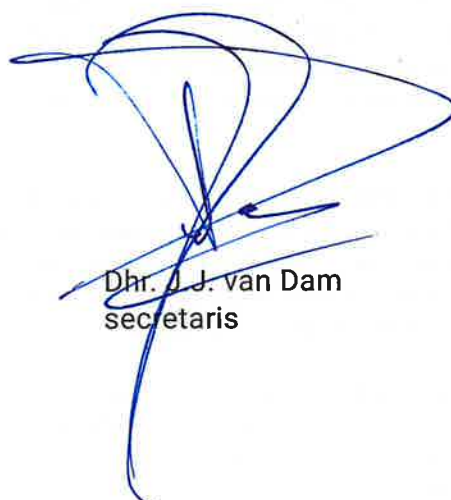
Op grond van het bepaalde in artikel 17, eerste lid van de GR Afeer is het de bevoegdheid van het algemeen bestuur om te besluiten (op basis van unanimitéit) hoe het resultaat van Afeer ad €81.000 wordt aangewend of gereserveerd.

Aldus opgemaakt: 11 juli 2024

Aldus vastgesteld in een openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van Afeer op 11 juli 2024.

Mevr. G. Luth
voorzitter

Dhr. J. J. van Dam
secretaris

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van gemeenschappelijke regeling Afeer

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van gemeenschappelijke regeling Afeer te Winschoten gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van zowel de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 als van het vermogen van gemeenschappelijke regeling Afeer op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. Het overzicht van baten en lasten over 2023.
2. De balans per 31 december 2023.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023.
4. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 10 juli 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Afeer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 374.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan u tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 18.700 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 10 juli 2023.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of Afeer in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Afeer.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 10 juli 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Afeer.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat Afeer in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van Afeer.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van Afeer, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van Afeer. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 12 juni 2024

Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. S Hofsteenge RA

Bijlagen

1. Verbonden partijen
2. Normenkader
3. Kengetallen
4. Personeelsbezetting
5. Vaste activa en afschrijvingen
6. Reserves, subsidies en voorzieningen
7. Leningen
8. Geconsolideerde resultatenrekening 2023

Hoveniersbedrijf Nieland B.V.**Balans Hoveniersbedrijf Nieland B.V.**

Per 31 december 2023

	(x € 1.000)	
Activa	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	0	0
Materiële vaste activa	0	0
Financiële vaste activa	0	0
	0	0
Vlottende activa		
Vorraden		
Vorderingen		
Liquide middelen	0	0
Rekening-courant Afeer	35	64
Overlopende activa	6	2
	41	66
Totale activa	41	66
Passiva	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	5	0
Nog te bestemmen resultaat	-5	0
	0	0
Vlottende passiva		
Crediteuren	3	-3
Overige schulden	26	53
Overlopende passiva	12	16
	41	66
Totale passiva	41	66

Winst- en verliesrekening Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

Per 31 december 2023

	Boekjaar 2022		(x € 1.000) Boekjaar 2023
Opbrengsten	0		0
Materiaal verbruik en uitbesteed werk	0		0
Toegevoegde waarde	0		0
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	0		0
Algemene kosten	0		0
Diverse baten en lasten	-5		0
Totale bedrijfskosten	-5		0
Bedrijfsresultaat	-5		0
Exploitatieresultaat	nadelig -5		nadelig 0

Grondslagen conform BW 2 Titel 9

Algemene toelichting

Activiteiten

Binnen Hoveniersbedrijf Nieland B.V. zijn geen activiteiten meer, doordat de groenwerkzaamheden van Hoveniersbedrijf Nieland vanaf 2016 door Afeer uitgevoerd worden. Hoveniersbedrijf Nieland B.V. wordt gebruikt voor de verloning van de medewerkers die onder de Hoveniers-cao vallen en die werkzaam zijn bij Afeer.

Continuïteit

De continuïteit van Nieland BV hangt af van de vraag naar verloning van medewerkers die onder de Hoveniers-cao vallen.

Vestigingsplaats

Hoveniersbedrijf Nieland is gevestigd aan de Winschoter Hogebrug 1 te Blijham.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers. De B.V. heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De totale personeelslasten worden doorbelast naar Afeer en per saldo in de resultatenrekening gepresenteerd.

Financiële baten en lasten

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Toelichting op de balans Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

(x € 1.000)

Rekening-courant met Afeer

Omvang per 31 december

Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
35	64

Dit betreft het rekening-courant saldo met Afeer.

(x € 1.000)

Overlopende activa

Omvang per 31 december

Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
6	2

Dit betreft kosten verzuimverzekering.

(x € 1.000)

Vlottende passiva

Crediteuren

Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
3	3

Overige schulden

- Loonbelasting en premies

8 13

- Pensioen

18 40

- Vennootschapsbelasting

0 0

- Omzetbelasting

0 0

Totaal overige schulden per 31 december

26	52
----	----

(x € 1.000)

Overlopende passiva

Nog te betalen kosten

12 16

Totaal overlopende passiva per 31 december

12	16
----	----

Dit betreft reservering vakantiegeld.

Toelichting op de winst- en verliesrekening van Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers		
Lonen	0	0
Sociale lasten	0	0
Pensioenpremie	0	0
Overige kosten	0	0
Totaal loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	0	0

De loonkosten van Hoveniersbedrijf Nieland B.V. worden doorbelast aan Afeer. Deze niet-ambtelijke medewerkers zijn gedetacheerd aan Afeer op de afdeling groen. De doorbelasting is gesaldeerd weergegeven derhalve staan alle posten op € 0.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Algemene kosten en diverse baten en lasten	-5	0

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	-5	0

Afeer Participatie BV

Afeer

Afeer
Werk van waarde

Balans Afeer Participatie B.V.

Per 31 december 2023

(x € 1.000)

Activa	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Vlottende activa		
Vorderingen	0	0
Liquide middelen	35	66
Rekening-courant Afeer	0	23
Overlopende activa	84	91
	119	180
Totale activa	119	180
Passiva	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Aandelen kapitaal	18	18
Algemene reserve	-61	-61
Nog te bestemmen resultaat	0	0
	-43	-43
Vlottende passiva		
Crediteuren	1	0
Rekening-courant	39	0
Overige schulden	36	63
Overlopende passiva	85	160
	161	223
Totale passiva	119	180

Winst- en verliesrekening Afeer Participatie B.V.

Per 31 december 2023

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Opbrengsten	0	0
Materiaal verbruik en uitbesteed werk	0	0
Toegevoegde waarde	0	0
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	0	0
Kosten dienstverlening derden	0	0
Totale personele kosten	0	0
Algemene kosten	0	0
Diverse baten en lasten	0	0
Toevoeging aan voorzieningen	0	0
Totale bedrijfskosten	0	0
Bedrijfsresultaat	0	0
Exploitatieresultaat	0	0
Doorberekening van het concern	0	0
Exploitatieresultaat (na doorberekening) voordelig	0	voordelig 0

Grondslagen conform BW 2 Titel 9

Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Afeer Participatie B.V bestaan voornamelijk uit het bevorderen van de arbeidsparticipatie en/of re-integratie van werkzoekenden.

Continuïteit

Voor Afeer Participatie BV hangt de continuïteit af van het budget dat beschikbaar gesteld wordt voor arbeidsparticipatie vanuit de deelnemende gemeenten, te weten Oldambt, Pekela en Westerwolde.

Vestigingsplaatsen

Participatie B.V. is gevestigd aan de Garst 6 te Winschoten.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Indien de B.V. eigen aandelen inkoopt, wordt de verkrijgingsprijs van de ingekochte aandelen in mindering gebracht op de overige reserves, of op andere reserves mits de statuten dit toestaan, totdat deze aandelen worden ingetrokken of worden verkocht. Indien ingekochte aandelen worden verkocht, komt de opbrengst uit verkoop ten gunste van de overige reserves of andere reserves in het eigen vermogen. De opbrengst komt ten gunste van de reserve waarop eerder de aankoop van deze aandelen in mindering is gebracht (RJK B8. 107).

Kosten die direct samenhangen met de inkoop, verkoop en/of uitgifte van nieuwe aandelen worden rechtstreeks ten laste gebracht van het eigen vermogen, onder verrekening van relevante winstbelastingeffecten. Overige rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen worden eveneens verwerkt onder verrekening van relevante winstbelastingeffecten.

De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers. De B.V. heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De totale personeelslasten worden doorbelast naar Afeer en per saldo in de resultatenrekening gepresenteerd.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsvoering, maar omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Financiële baten en lasten

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Toelichting op de balans Afeer Participatie B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Rekening-courant met Afeer		
Omvang per 31 december	-39	23

Dit betreft het rekening-courant saldo met Afeer. In 2022 was dit aan de passiva zijde van de balans terug te vinden, voor 2023 is het aan de activa kant van de balans gepresenteerd.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Overlopende activa		
Omvang per 31 december	84	91

Dit betreft de reserveringen voor de subsidie Lage Inkomens Voordeel (LIV) van de belastingdienst.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Aandelenkapitaal		
Omvang per 31 december	18	18

Betreft de deelneming van Afeer in Afeer Participatie B.V. Dit bedrag is op de activa-zijde van de balans van Afeer ook terug te vinden onder de financiële vaste activa.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Nog te bestemmen resultaat		
Omvang per 31 december	0	0

Het resultaat van Afeer Participatie B.V. wordt toegevoegd aan het resultaat van Afeer.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Crediteuren		
Omvang per 31 december	1	0

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Overige schulden		
- Loonbelasting en premies	35	63
- Vennootschapsbelasting	0	0
- Omzetbelasting	1	0
Totaal overige schulden per 31 december	36	63

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Overlopende passiva		
Nog te betalen kosten	85	160
Totaal overlopende passiva per 31 december	85	160

De nog te betalen kosten betreffen de reservering vakantiegeld.

Toelichting op de winst- en verliesrekening van Participatie B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Overige bedrijfskosten		
Algemene kosten	0	0
Diverse baten en lasten	0	0
Totaal overige bedrijfskosten	0	0

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	0	0

Afeer Mobiliteit BV

Afeer
Werk van waarde

Balans Afeer Mobiliteit B.V.

Per 31 december 2023

		(x € 1.000)	
Activa	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	0	0	
Materiële vaste activa	0	0	
Financiële vaste activa	0	0	
	<u>0</u>	<u>0</u>	
	0	0	
Vlottende activa			
Vorraden	0	0	
Vorderingen	103	239	
Liquide middelen	167	145	
Rekening-courant Participatie BV	0	0	
Overlopende activa	2	0	
	<u>272</u>	<u>384</u>	
Totale activa	<u>272</u>	<u>384</u>	
Passiva	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	
Vaste passiva			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	9	-19	
Nog te bestemmen resultaat	-28	-1	
	<u>-19</u>	<u>-20</u>	
Vlottende passiva			
Crediteuren	6	6	
Rekening-courant Afeer	152	156	
Overige schulden	41	68	
Overlopende passiva	91	174	
	<u>290</u>	<u>404</u>	
Totale passiva	<u>272</u>	<u>384</u>	

Winst- en verliesrekening Afeer Mobiliteit B.V.

Per 31 december 2023

	Boekjaar 2022		(x € 1.000)
		Boekjaar 2023	
Opbrengsten	640	1.071	
Materiaal verbruik en uitbesteed werk	0	-5	
Toegevoegde waarde	640	1.067	
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	-654	-999	
Kantoor en Algemene kosten	0	-6	
Automatisering	-6	0	
Advies & Externe inhuur	-7	-34	
Diverse baten en lasten	-1	-27	
Totale bedrijfskosten	-668	-1.066	
Bedrijfsresultaat	-28	1	
Exploitatieresultaat voor VPB	Nadelig -28	Voordelig 1	

Grondslagen conform BW 2 Titel 9

Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Afeer Mobiliteit B.V bestaan voornamelijk uit het bemiddelen en alloceren van arbeidskrachten en deze ter beschikking stellen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Continuïteit

De continuïteit van Mobiliteit B.V. hangt af van de vraag naar verloning van medewerkers die onder de ABU-cao vallen.

Vestigingsplaatsen

Mobiliteit B.V. is gevestigd aan de Garst 6 te Winschoten.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengstverantwoording

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar ratio van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De B.V. heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsvoering, maar omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Financiële baten en lasten

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Toelichting op de balans Afeer Mobiliteit B.V.

Vorderingen

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Vorderingen op openbare lichamen per 31 december	82	218
Handelsdebiteuren per 31 december	21	21
	103	239

De vorderingen op openbare lichamen bestaan voor het grootste deel uit reguliere vorderingen voor geleverde diensten op de deelnemende gemeenten van de GR Afeer.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Liquide middelen		
Bank	167	145
Omvang per 31 december	167	145

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Overlopende activa		
Nog te ontvangen	2	0
Totaal overlopende activa per 31 december	2	0

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Nog te bestemmen resultaat		
Omvang per 31 december	-28	-1

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Vlottende passiva		
Crediteuren	6	6
Overige schulden	41	68
Totaal overige schulden per 31 december	47	74

De overige schulden betreffen de laatste nog te betalen loonheffing op aangifte en pensioenpremies.

(x € 1.000)

Overlopende passiva verplichtingen

Nog te betalen kosten

91

173

Totaal overlopende passiva per 31 december

91

173

De nog te betalen kosten betreffen voornamelijk reserveringen uit hoofde van de ABU-cao en reserveringen van vakantiegeld.

(x € 1.000)

Rekening-courant met AfeerBoekjaar
2022Boekjaar
2023

Omvang per 31 december

152

156

Dit betreft de rekening courant verhouding met Afeer.

Jaarstukken 2023

Toelichting op de winst- en verliesrekening van Afeer Mobiliteit B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Toegevoegde waarde		
Opbrengsten	640	1.071
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	0	-5
Totaal toegevoegde waarde	640	1.067

De opbrengsten bestaan uit de detacheringsvergoedingen van de werknemers die onder de ABU-cao vallen.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Loonkosten		
Lonen	519	-767
Sociale lasten	149	-206
Pensioenpremie	19	-38
Overige kosten	-25	-44
Subtotaal	662	-1.056
Terugontvangen loonkosten	-8	57
Totaal loonkosten	654	-999

De loonkosten bestaan uit de kosten van het gedetacheerd personeel die onder de ABU-cao vallen. Daarnaast zitten er ook doorbelaste loonkosten van het ambtelijk apparaat in die binnen Afeer werkzaam zijn maar administratieve taken uitvoeren voor Afeer Mobiliteit B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Overige bedrijfskosten		
Kantoor en Algemene kosten		6
Automatisering	6	0
Advies & Externe inhuur	7	34
Diverse baten en lasten	1	27
Totaal lasten	14	67

De overige bedrijfskosten zijn met name het extern organiseren van de verloning van de medewerkers die werkzaam zijn in de B.V. Daarnaast is onder de diverse baten en lasten een bedrag genomen uit eerdere jaren die wegens de DVO toegerekend had moeten worden.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	-28	-1

Het resultaat van Afeer Mobiliteit B.V. wordt onttrokken aan het vermogen van Afeer Mobiliteit B.V.

Normenkader

Met ingang van 2023 is het BBV (besluit begroting en verantwoording) gewijzigd. Tot 2023 gaf de accountant bij de jaarrekening een verklaring over zowel de getrouwheid (juistheid en volledigheid) van de geboekte baten, lasten en balansmutaties, als over de rechtmatigheid. Met ingang van 2023 vervalt dat laatste. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording komt bij het Dagelijks Bestuur te liggen.

Het Algemeen Bestuur dient - uit hoofde van de controlerende rol - de norm te stellen waaraan het Dagelijks Bestuur moet worden getoetst. Het Algemeen Bestuur heeft hiertoe aangegeven aan welke voor Afeer relevante, in wet- en regelgeving vastgelegde, voorwaarden de interne organisatie en de accountant moeten worden getoetst. Dit zogenaamde normenkader is gebaseerd op de algemene wet- en regelgeving (externe regelgeving) en de door het Algemeen Bestuur vastgestelde eigen verordeningen (interne regelgeving). Met ingang van 10 juli 2023 is de interne regelgeving geactualiseerd in verband met de wijziging in de regelgeving.

Een overzicht van de externe en interne regelgeving is hieronder opgenomen.

Externe regelgeving	Interne regelgeving
Wet sociale werkvoorziening en hiermee samenhangende besluiten en regelingen	Gemeenschappelijke Regeling
Participatiewet en hiermee samenhangende (gemeentelijke) besluiten en regelingen	Financiële verordening Afeer
Europese aanbestedingsregels	Controle verordening Afeer
De nationale aanbestedingswet	Treasurystatuut Afeer
Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)	
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)	
Fiscale regelgeving (btw, loonbelasting, Vpb)	
Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Wet Markt en Overheid	
CAO Wsw	
CAO SGO	
CAO Aan de Slag	
Besluit begroting en verantwoording 2004 (BBV 2004)	
Besluit accountantscontrole decentrale overheden (bado)	
Wet open overheid (Woo)	

Kengetallen (inclusief verbonden partijen)

Omschrijving	Boekjaar		
	2021	2022	2023
Bezetting			
- Aantal verloonde Wsw-ers ultimo van het jaar	732	671	626
- Gemiddeld aantal verloonde Wsw-FTE's	674,95	613,47	558,41
- Gemiddeld aantal gedetacheerde Wsw-FTE's	249,02	163,32	158,82
- Gemiddeld aantal gedetacheerde Wsw-FTE's in %	37%	26,62%	28,44%
- Gemiddeld aantal Wsw-FTE's in begeleid werken	10	7,96	7,96
- Gemiddeld aantal (niet) ambtelijke-FTE's	136,48	121,38	117,58
- Gemiddeld aantal nieuw beschut FTE's	39,40	46,99	52,64
- Gemiddeld aantal Participatieklanten	1.080	1039	1.045
Toegevoegde waarde			
- Toegevoegde waarde x € 1.000	7.511	7.995	8.231
- Stijging respectievelijk daling in %	12,32%	6,44%	2,95%
- In % van de bedrijfs- en financieringslasten	20,38%	22,22%	21,37%
- Per Wsw-FTE (in euro's)	10,26	11,91	14,74
Gemeentelijke bijdrage			
- Gemeentelijke bijdrage x € 1.000	28.224	28.718	27.921
Wsw-loonkosten			
- Wsw-loonkosten x € 1.000	23.931	23.065	22.297
- Per verloonde Wsw-FTE (in euro's)	32,69	34,37	39,93
Loonkosten (niet) ambtelijk			
- Loonkosten (niet) ambtelijk x € 1.000	8.013	8.303	7.870
- Loonkosten per (niet) ambtelijke FTE (in euro's)	58,71	68,41	66,93
Nadelig bedrijfsresultaat			
- Nadelig bedrijfsresultaat x € 1.000	29.339	27.986	27.840
Exploitatieresultaat			
- Exploitatieresultaat x € 1.000	-1.115	732	81

Personeelsbezetting

Het onderstaande overzicht toont de gemiddelde personeelsbezetting gedurende het boekjaar 2023:

Bedrijfsonderdeel	Subsidiabele Wsw-SE's	Verloonde Wsw-FTE's	Participatie FTE's	Nieuw beschut FTE's	Ambtelijke FTE's	Niet-ambtelijke FTE's
Wsw	565,26	558,41			26,00	
Participatie			1.045,00		33,64	34,43
Nieuw beschut				52,64		
Overhead					23,51	
Begeleid werken	7,96					
Totaal	573,22	558,41	1.045,00	52,64	83,15	34,43

FTE staat voor fulltime-equivalent; een rekeneenheid waarmee het aantal dienstverbanden van 36 uur wordt bepaald. SE staat voor standaard eenheden. Dit betreffen dienstverbanden van 36 uur in de arbeidscategorie "matig". Het verschil tussen het aantal werkzame FTE's en het aantal SE's ontstaat bij werkzame personen die onder de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) vallen met een arbeidshandicap "ernstig". 1 FTE in de categorie "ernstig" telt mee als 1,25 SE.

Het aantal subsidiabele Wsw-SE's bestaat uit het aantal verloonde Wsw-FTE's (558,41) plus de opslag van 25% voor personen in de categorie "ernstig" (7) en het aantal Wsw-FTE's dat valt onder begeleid werken (7,96).

Bij begeleid werken krijgt de sw-medewerker geen contract bij Afeer, maar rechtstreeks bij een externe werkgever. Het loon van Wsw-FTE dat onder begeleid werken valt, wordt uitbetaald door het inlenende bedrijf. Afeer verstrekt aan de inlener compensatie in de vorm van loonkostensubsidie. De hoogte ervan hangt samen met de arbeidscapaciteit van de werknemer.

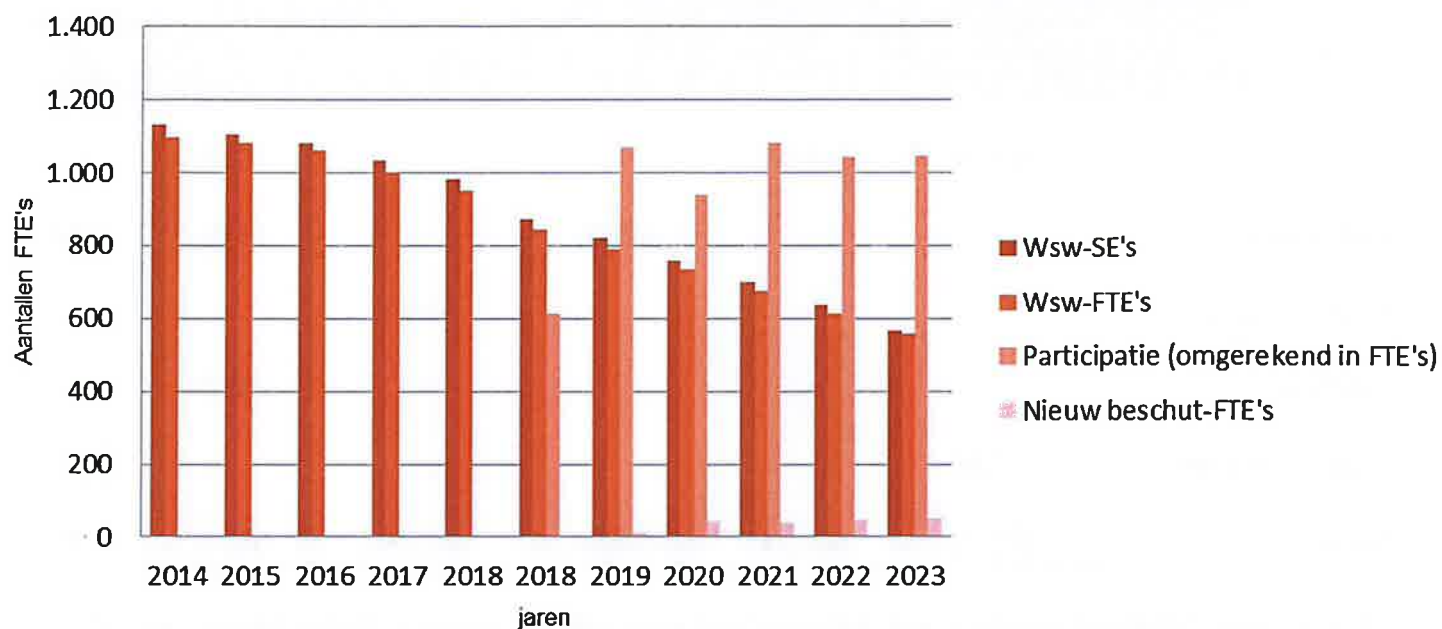
De kosten die samenhangen met plaatsingen in begeleid werken, worden verantwoord onder de afdeling Arbeidsmarkt.

Het aantal niet-ambtelijke FTE's bestaat uit personen die verloond worden in Afeer Participatie B.V. en Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

Het aantal FTE's participatie (1.045) betreft het gemiddelde aantal werkzoekenden dat aangemeld is door de deelnemende gemeenten en dat vanaf 1 juli 2018 door Afeer wordt opgeleid, "startklaar" gemaakt, begeleid en geplaatst op betaald werk.

Het meerjarenoverzicht Personeelsbezetting laat het personeelsverloop zien over de jaren 2014 tot en met 2023.

Meerjarenoverzicht Personeelsbezetting

Vaste activa en afschrijvingen

(x € 1.000)

Omschrijving	Aanschaf- waarde per 01-01-2023	Investerings- in 2023	Desinveste- ringen	Aanschaf- waarde per 31-12-2023	Cumulative afschrijving per 01-01- 2023	Afschrijving in 2023	Terugboekings i.v.m. desinveste- eringen	Cumulative afschrijving per 31-12-2023	Boekwaarde per 01-01-2023	Boekwaarde per 31-12-2023
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				(1+2-3)				(5+6-7)	(1-5)	(4-8)
Per soort activa										
Grond	420			420	-			0	420	420
Voorzieningen aan terreinen	156	75		231	57			67	99	164
Gebouwen	3.930	2.908	81	6.757	1.479	10	61	1.558	2.451	5.199
Installaties	948	44	20	972	283	78	19	342	665	631
Machines	1.248	207	63	1.391	660	114	34	740	588	652
Inventarissen	482	236	13	706	355	29	6	378	127	327
Vervoermiddelen	637	199		836	382	96		478	255	359
Automatisering	207		68	139	102	32	40	94	105	46
Totaal	8.028	3.669	246	11.452	3.318	499	160	3.655	4.710	7.797
Activa in ontwikkeling										1.473
Eindtotaal Materiële vaste activa										9.270

Reserves, subsidies en voorzieningen

Omschrijving	Saldo per	Vermeerdering in		Vermindering in		Interne overboeking naar bestemming	Saldo per
	1-1-2023	de verslagperiode	de verslagperiode	de verslagperiode	de verslagperiode		31-12-2022
	1	2	3	4	5		(1 + 2 + 3 + 4)
Algemene reserve	63			0			63
Bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve Energietransitie		477					477
Bestemmingsreserve Innovatie		255					255
Te bestemmen resultaat							
Resultaat 2023		81		0			81
Totale reserves, subsidies en voorzieningen	63	813		0			877

Leningen

(x € 1.000)

Looptijd	Verstreker	Oorspronkelijk bedrag	Jaar van de laatste aflossing	Rente %	Resterende lening per 1-1-2023	In het jaar opgenomen leningen	Aflossing	Resterende lening per 31-12-2023	Transitorische rente per 1-1-2023	Rente betaald in 2023	Transitorische rente per 31-12-2023	Totale rente t.l.v. 2023
		1	2	3	4	5	6	7 (4+5+6)	8	9	10	11 (8+9+10)
10 jaar	Bank Ned	3.000	2024	1,08%	600	0	-300	300	0	10	0	10
20 jaar	Bank Ned	1.285	2040	0,27%	11.557	0	-64	11.493	0	3	0	3
40 jaar	Bank Ned	950	2060	0,47%	902	0	-24	878	0	0	0	0
40 jaar	Bank Ned	5.000	2063	2,86%	0	5.000	0	5.000	0	0	95	95
		10.235			13.059	5.000	-388	17.671		13		108
6 maand	Bank Ned	1.500	2023	1,00%	1.500		-1.500	0	0	2		2
1 maand	Bank Ned	2.000	2023	2,60%		2.000	-2.000	0	0	4		4
2 maand	Bank Ned	2.200	2023	2,95%		2.200	-2.200	0	0	10		10
	Totaal	5.700			1.500	4.200	-5.700	0	0	16	0	16

Geconsolideerde winst- en verliesrekening 2023

Afeer (x € 1.000)	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Begroting 2023
Opbrengsten	9.686	10.671	9.300
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.691	-2.441	-1.500
Toegevoegde waarde	7.995	8.231	7.800
Loonkosten sw-medewerkers	-22.755	-22.297	-21.981
Loonkosten nieuw beschut werk	-526	-779	-694
Loonkosten Participatiewet	-553	-494	-514
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-8.303	-7.870	-8.232
Overige personele kosten	-721	-757	-800
Totale personele kosten	-32.858	-32.198	-32.221
Huisvesting	-939	-1.127	-800
Machines, installaties & inventaris	-536	-695	-650
Vervoer	-384	-376	-400
Automatisering	-993	-852	-900
Advies & Externe inhuur	-410	-380	-300
Verkoopkosten	-8	-53	0
Kantoor en algemene kosten	-216	-252	-300
Diverse baten en lasten	121	-58	0
Financiële baten en lasten	-26	-80	-92
Totale overige bedrijfskosten	-3.390	-3.873	-3.500
Bedrijfsresultaat	-28.254	-27.840	-27.921
Onttrekking aan voorzieningen	268	0	0
Totaal onttrekking	268	0	0
Overheidsbijdragen	28.718	27.921	27.921
Totale overheidsbijdragen	28.718	27.921	27.921
Exploitatieresultaat	732	81	voordelig 0
Resultaat verbonden partijen	0	0	0
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	732	voordelig 81	voordelig 0

Afeer

Vormgeving en druk: **Afeer Druk & Print**

